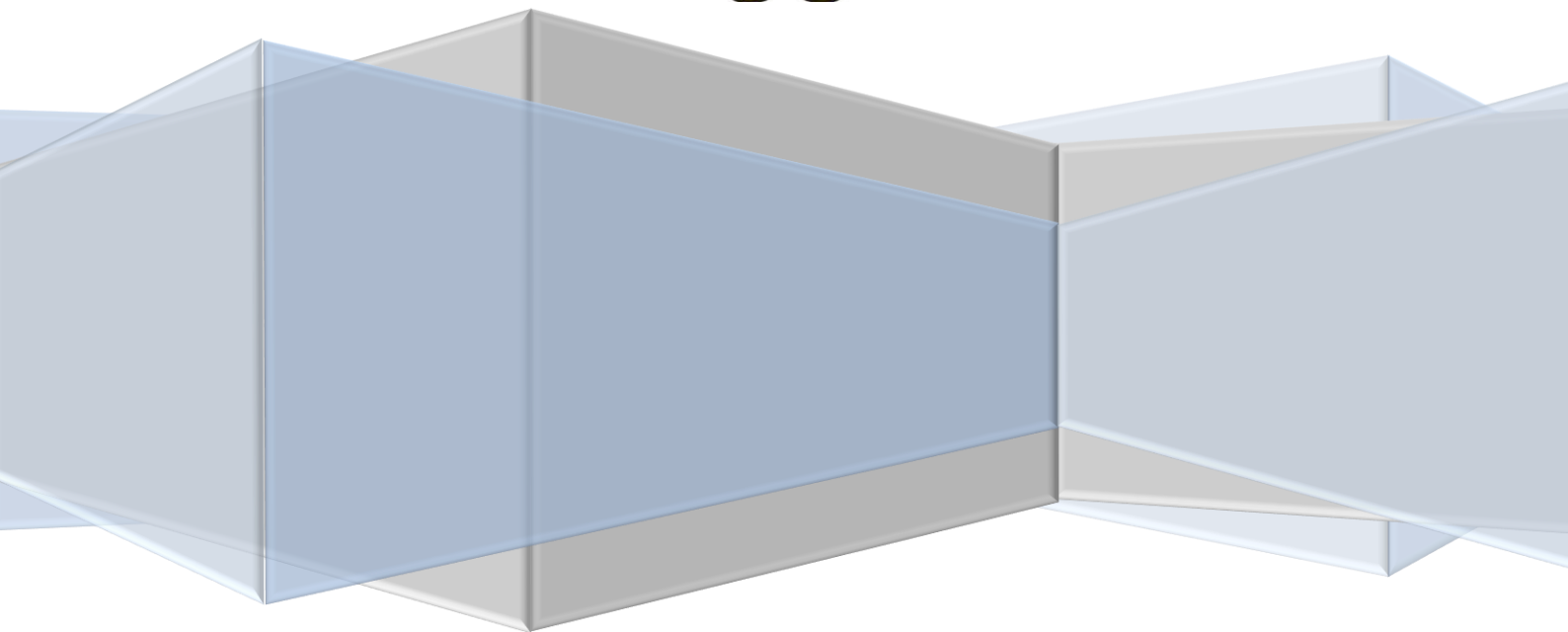

Prognoza oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Lubasz do roku 2020

Autorzy opracowania:

Krzysztof Pietrzak

Adam Bronisz

Julita Dworak

Meritum Competence

ul. Syta 135, 02-987 Warszawa

szkolenia@meritumnet.pl, azbest@meritumnet.pl, audyt@meritumnet.pl

www.szkolenia.meritumnet.pl

Lubasz, 2017

Spis treści

1	Wstęp	5
2	Streszczenie w języku niespecjalistycznym	5
3	Podstawa prawna opracowania	8
4	Zakres opracowania	8
5	Zawartość i główne cele Planu oraz jego powiązania z innymi dokumentami	9
6	Metody zastosowane przy sporządzaniu <i>Prognozy</i>	11
7	Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania	12
8	Informacja o przewidywanym oddziaływaniu transgranicznym.....	12
9	Stan środowiska obszaru objętego <i>Programem</i>	12
9.1	Ochrona klimatu i jakości powietrza	12
9.1.1	Warunki klimatyczne	12
9.1.2	Jakość powietrza atmosferycznego.....	13
9.2	Zasoby przyrodnicze	16
9.2.1	Formy ochrony przyrody	18
9.2.1.1	Obszary chronionego krajobrazu	18
9.2.1.2	Obszary Natura 2000	20
9.2.1.3	Pozostałe formy	22
9.3	Gleby.....	24
9.4	Gospodarowanie wodami.....	25
9.4.1	Wody powierzchniowe.....	25
9.4.1.1	Jakość wód powierzchniowych	26
9.4.2	Jeziora.....	31
9.4.3	Wody podziemne	31
9.4.3.1	Jakość wód podziemnych.....	32
9.5	Zasoby geologiczne.....	35

9.6	Zagrożenia hałasem	37
9.7	Pola elektromagnetyczne	38
9.8	Gospodarka wodno-ściekowa	39
9.8.1	Sieć wodociągowa	39
9.8.2	Sieć kanalizacyjna	40
9.9	Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	42
9.10	Zagrożenia poważnymi awariami	44
10	Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.....	45
11	Przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko	45
12	Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w <i>Program</i>	58
	Spis rysunków.....	59
	Spis tabel	59
	Spis wykresów	60

1 Wstęp

Przedmiotem niniejszej prognozy oddziaływania na środowisko (dalej: *Prognozy*) jest *Program Ochrony Środowiska dla Gminy Lubasz do roku 2020* (dalej: *Program*). Konieczność opracowania *Prognozy* wynika z faktu, że w *Programie* przewidziano do realizacji przedsięwzięcia, które zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. *w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko* (Dz. U. z 2016 r., poz. 71) zaliczane do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko. W związku z powyższym, zgodnie z art. 46 pkt 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. z 2016 r. poz. 353 z późn zm.), stwierdzono konieczność opracowania niniejszej *Prognozy*.

2 Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Podstawą prawną wykonania *Prognozy* jest art. 51 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. z 2016 r. poz. 353 z późn zm.).

Zakres *Prognozy* wynika z art. 51 ust. 2 ww. ustawy i został uzgodniony z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Poznaniu oraz Wielkopolskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym.

Przedmiotem opracowania niniejszej *Prognozy* jest Program Ochrony Środowiska dla Gminy Lubasz do 2020 roku. Ww. dokument jest dokumentem strategicznym, w którym wyznaczono cele (poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych oraz ograniczenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery), wynikające m.in. z poniższych dokumentów: Strategia „Europa 2020”, Strategia Unii Europejskiej w zakresie przystosowania się do zmian klimatu, Dyrektywa 2008/50/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 21 maja 2008 r. *w sprawie jakości powietrza i czystsze powietrze dla Europy* (CAFE – Clean Air For Europe), VII Program Środowiskowy, Średniookresowa Strategia Rozwoju Kraju – Strategia Rozwoju Kraju 2020, Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko, perspektywa do 2020 r., Polityka Energetyczna Polski do 2030 r., Strategia Rozwoju Transportu do 2020 roku, Zaktualizowana Strategia rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2020 roku, Programem Ochrony Środowiska Województwa Wielkopolskiego na lata 2012-2015 z perspektywą na lata 2012-

2019, Programu ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej, Program ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej ze względu na ozon, Plan działań krótkoterminowych w zakresie benzo(a)pirenu dla sfery wielkopolskiej, Strategia Rozwoju Gminy Lubasz na lata 2015-2025.

Gmina Lubasz jest gminą wiejską, o powierzchni 167 km² położoną w północno-zachodniej części województwa wielkopolskiego. Gmina zamieszkiwana jest przez 7 722 osoby (GUS, 2016).

Według prowadzonego przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska (WIOŚ) w Poznaniu monitoringu jakości powietrza, na terenie strefy wielkopolskiej obejmującej swoim zasięgiem gminę Lubasz, zostały przekroczone dopuszczalne wartości jakości powietrza w przypadku: bezno(a)pirenu, pyłów PM_{2,5} i PM₁₀ oraz ozonu. Szczególnie duże nasilenie przekroczeń obserwowane jest w sezonie grzewczym.

Gmina Lubasz jest gminą o dużej lesistości (47%). Lasy omawianego terenu wchodzi w skład obszarów Natura 2000 – Puszcza Notecka oraz Dolina Noteci. Ponadto znajdują się tu dwa Obszary Chronionego Krajobrazu: Puszcza Notecka oraz Dolina Noteci, 10 użytków ekologicznych oraz 19 pomników przyrody.

Gleby na terenie gminy zostały wykształcone na utworach polodowcowych – piaskach, glinach oraz glinach zwałowych. Przeważają gleby brunatne i płowe III i IV klasy bonitacyjnej. Miejscami występują gleby rdzawe o niższej klasie bonitacji – V i VI.

Wody powierzchniowe w gminie obejmują: wody płynące (rzeki i rowy melioracyjne) oraz wody stojące – jeziora (Kruleckie i Duże), stawy i zbiorniki retencyjne. Główną rzeką gminy jest Gulczanka. Monitoring wód powierzchniowych w gminie Lubasz należy do kompetencji WIOŚ w Poznaniu. W wyniku przeprowadzonych badań stan wszystkich analizowanych jednolitych części wód powierzchniowych (rzek i jezior) na terenie gminy określono jako zły. Jednolite części wód podziemnych (JCWPd) 34 i 41 objęte są monitoringiem przez Państwowy Instytut Geologiczny w Warszawie. Stan obu JCWPd oceniono jako dobry pod względem chemicznym. Stan JCWPd 34 oceniono jako zły pod względem ilościowym. Źródłem zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych w gminie są czynniki antropogeniczne pochodzące z sektora gospodarczo-bytowego.

Zasoby geologiczne w gminie Lubasz obejmują jeden punkt eksploatacji kruszywa naturalnego – budowlanego i drogowego. Zasoby złoża są wystarczające na zaspokojenie potrzeb lokalnych.

Głównym źródłem hałasu w gminie jest hałas komunikacyjny (drogowy), emitowany z dróg przebiegających przez teren gminy oraz lokalne źródła takie jak zakłady usługowe, obiekty użyteczności publicznej oraz sezonowo maszyny rolnicze. Ryzyko wystąpienia przekroczeń dopuszczalnych norm hałasu możliwe jest w pobliżu dróg wojewódzkich.

Na terenie gminy źródłami promieniowania elektromagnetycznego są m.in. stacje bazowe telefonii komórkowej i linie energetyczne. Wyniki monitoringu promieniowania elektromagnetycznego przedstawione przez WIOŚ w Poznaniu nie wskazują przekroczeń dopuszczalnych norm.

Dzięki istniejącej na terenie gminy sieci wodociągowej niemal wszyscy mieszkańcy mają dostęp do wody dobrej jakości. W gminie systematycznie zwiększa się długość sieci kanalizacyjnej oraz ilość przydomowych oczyszczalni ścieków na rzecz likwidacji zbiorników bezodpływowych. Mieszkańcy gminy mają możliwość przekazywanie ścieków bytowych do oczyszczalni ścieków znajdujących się na terenie gminy w Jędrzejewie, Miłkowie oraz Stajkowie.

Gospodarka odpadami na terenie gminy ulega polepszeniu. Od 2016 roku mieszkańcy gminy mają możliwość korzystania z PSZOK w Sławienku, przez co zwiększa się masa odpadów zbieranych w sposób selektywny. Gmina Lubasz osiągnęła dopuszczalne poziomy recyklingu frakcji odpadów komunalnych m.in. papieru, metali, szkła, odpadów budowlanych i rozbiórkowych oraz ograniczyła masę odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowisko.

W gminie Lubasz ryzyko wystąpienia poważnych awarii związane jest z transportem drogowy substancji niebezpiecznych (paliw płynnych) oraz wycieków substancji ropopochodnych.

Głównymi elementami środowiska, na który wpływ ma realizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Lubasz do roku 2020 są jakość powietrza atmosferycznego oraz wód podziemnych i powierzchniowych.

W ramach realizacji wyznaczonych w dokumencie celów zaplanowano szereg zadań takich jak m.in.:

- Minimalizacja negatywnych skutków oddziaływania ruchu drogowego na środowisko;
- Poprawa efektywności energetycznej obiektów na terenie gminy;

- Rozbudowa sieci wodociągowej;
- Rozbudowa sieci kanalizacyjnej.

Przeprowadzona w prognozie analiza zadań ujętych w Programie pod kątem możliwości ich oddziaływania na środowisko oraz obszary Natura 2000 wykazała iż oddziaływania negatywne mogą wystąpić jedynie na etapie realizacji zadań (co będzie następstwem m.in. użycia sprzętu budowlanego, transportu materiałów budowlanych i wykonywania prac ziemnych) oraz będą mieć charakter lokalny, krótkotrwały i odwracalny. Nie przewiduje się wystąpienia oddziaływań skumulowanych oraz oddziaływań o zasięgu transgranicznym. Ocena skutków realizacji Programu Ochrony Środowiska będzie prowadzona w oparciu o zmiany wartości wskaźników, takich jak m.in.: długość wybudowanej sieci kanalizacyjnej, długość wybudowanej sieci gazowej, długość wybudowanej drogi/ścieżki rowerowych czy liczba budynków poddanych termomodernizacji.

3 Podstawa prawna opracowania

Podstawą prawną wykonania *Prognozy* jest art. 51 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. z 2016 r. poz. 353 z późn zm.).

4 Zakres opracowania

Zakres *Prognozy* wynika z art. 51 ust. 2 ustawy *o udostępnianiu informacji o środowisku jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko* i został uzgodniony z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Poznaniu (pismo z dnia 13 kwietnia 2017 r., znak: WOO-III.411.126.2017.JM1.1) oraz Wielkopolskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym (pismo z dnia 10 kwietnia 2017 r., znak: DN-NS.9012.558.2017).

5 Zawartość i główne cele Programu oraz jego powiązania z innymi dokumentami

Celami realizacji programu ochrony środowiska jest poprawa stanu i ochrona środowiska, w szczególności:

- Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych,
- Ograniczenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery,

przy jednoczesnym zapewnieniu rozwoju społeczno-gospodarczego.

Niniejszy dokument spójny jest z celami oraz kierunkami interwencji ujętych m. in. w następujących dokumentach strategicznych:

Dokumenty strategiczne na poziomie europejskim:

- Strategia „Europa 2020” –ograniczenie emisji gazów cieplarnianych o 20 %, zwiększenie udziału energii ze źródeł odnawialnych o 20 % (dla Polski 15 %), zwiększenie efektywności energetycznej o 20 %.
- Strategia Unii Europejskiej w zakresie przystosowania się do zmian klimatu, rozwój infrastruktury odpornej na zmiany klimatu
- Dyrektywa 2008/50/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystsze powietrze dla Europy (CAFE – Clean Air For Europe).–poprawa jakości powietrza poprzez ograniczenie emisji zanieczyszczeń.
- Europejska Konwencja Krajobrazowej sporządzonej we Florencji dnia 20 października 2000 r. (Dz.U. z 2006 r. nr 14 poz. 98,)– ochrona krajobrazu poprzez odpowiednie, zarządzanie oraz planowanie przestrzenne.
- VII Program Środowiskowy. powstrzymanie zmian klimatu,– ochrona przyrody i bioróżnorodności, zapewnienie jakości środowiska odpowiedniej dla zdrowia ludzi,

Dokumenty strategiczne na poziomie krajowym:

- Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju, Polska 2030, rozwój gospodarki
- Średniookresowa Strategia Rozwoju Kraju – Strategia Rozwoju Kraju 2020– efektywne wykorzystanie paliw i energii przez poszczególne sektory

gospodarki, zwiększenie wykorzystania urządzeń i technologii energooszczędnych oraz opartych na odnawialnych źródłach energii.

- Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030–poprawa infrastruktury transportowej.
- Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko, perspektywa do 2020 r.–zrównoważone gospodarowanie zasobami, poprawa jakości powietrza poprzez ograniczenie emisji, poprawa efektywności energetycznej.
- Polityka Energetyczna Polski do 2030 r.– poprawa efektywności energetycznej
- Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu, do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 –dążenie do zrównoważonego rozwoju, efektywne funkcjonowanie gospodarki; poprawa jakości środowiska oraz warunków życia mieszkańców.
- Strategia Rozwoju Transportu do 2020 roku–poprawa infrastruktury transportowej.

Dokumenty strategiczne na poziomie regionalnym i lokalnym:

- Zaktualizowana Strategia rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2020 roku– poprawa dostępności i spójności komunikacyjnej regionu, ograniczenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery, promocja postaw ekologicznych.
- Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020 – ograniczenie ilości zanieczyszczeń przedostających się do powietrza, edukacja mieszkańców.
- Programem Ochrony Środowiska Województwa Wielkopolskiego na lata 2012-2015 z perspektywą na lata 2012-2019 –spełnienie wymagań prawnych w zakresie jakości powietrza oraz standardów emisyjnych z instalacji, wymaganych przepisami prawa, edukacja ekologiczna mieszkańców, aspekt ekologiczny w planowaniu przestrzennym.
- Programu ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej,– ograniczenie poziomu zanieczyszczeń co najmniej do poziomów dopuszczalnych i odcelowych, szczególnie w kwestii PM10 i B(a)P, przywrócenie naruszonych standardów powietrza.

- Program ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej ze względu na ozon – ograniczenie zanieczyszczeń powietrza w tym zanieczyszczeń ozonem, przywrócenie naruszonych standardów jakości powietrza.
- Plan działań krótkoterminowych w zakresie benzo(a)pirenu dla sfery wielkopolskiej, – ograniczenie emisji powierzchniowej.
- Strategia Rozwoju Gminy Lubasz na lata 2015-2025 – rozwój infrastruktury technicznej (sieci wodo-kanalizacyjnej, budownictwa energooszczędnego, poprawa nawierzchni dróg) edukacja mieszkańców.
- Projekt Założeń do Planu Zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Lubasz – poprawa efektywności energetycznej
- Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego oraz Miejscowe Plany zagospodarowania przestrzennego. – zapewnienie wysokich parametrów zagospodarowania – przestrzennych i środowiskowych, zapewnienie dostępu do infrastruktury technicznej.

6 Metody zastosowane przy sporządzaniu Prognozy

Procedura tworzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko była sporządzana równoległe do realizacji dokumentu podstawowego - Programu Ochrony Środowiska.

Prognozę wykonano w oparciu o przepisy ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Dokonano w niej analizy oddziaływań na środowisko przewidzianych do realizacji w *Programie* zadań w oparciu o dane literaturowe oraz ustalenia własne, które zestawiono z lokalnymi uwarunkowaniami środowiskowymi. Wyniki analizy, w podziale na poszczególne komponenty środowiska, zostały zestawione w tabeli, zawierającej informacje (wraz z uzasadnieniem) o przewidywanym sposobie oddziaływania planowanych przedsięwzięć na środowisko.

7 Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania

Aby realizacja zadań zawartych w Programie Ochrony Środowiska przebiegała zgodnie z założonym harmonogramem, niezbędne jest prowadzenie monitoringu oraz ewaluacji ich wykonania.

Celem monitoringu jest ocena realizacji wskazanych w *Programie* zadań, w tym:

- określenie stopnia realizacji przyjętych celów;
- ocenę rozbieżności pomiędzy przyjętymi celami i działaniami a ich wykonaniem;
- analizę przyczyn rozbieżności.

Monitoring skutków realizacji POŚ będzie prowadzony w oparciu o wskaźniki obrazujące zmianę stanu środowiska na terenie gminy (**tabela nr 15 w POŚ**) oraz dane dotyczące stanu realizacji zadań ujętych w *POŚ*. Jeżeli w wyniku analizy okaże się, że istnieją rozbieżności pomiędzy stopniem realizacji *Programu*, a jego założeniami, zostaną podjęte czynności mające na celu wyjaśnienie przyczyn rozbieżności oraz określenie działań korygujących.

8 Informacja o przewidywanym oddziaływaniu transgranicznym

Program nie przewiduje realizacji zadań, które miałyby oddziaływanie transgraniczne.

9 Stan środowiska obszaru objętego *Programem*

9.1 Ochrona klimatu i jakości powietrza

9.1.1 Warunki klimatyczne

Klimatycznie obszar gminy należy do VI dzielnicy rolniczo-klimatycznej. Ma ona charakter przejściowy pomiędzy chłodną i wilgotną dzielnicą pomorską na północy, a cieplejszą i suchą dzielnicą środkową. Dni z przymrozkami jest tu ponad 100, opady roczne wynoszą około 550 mm, czas trwania pokrywy śnieżnej od 4 – 6 dni. Długość okresu wegetacyjnego wynosi 210 – 215 dni ¹.

¹ Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Czarnkowsko – Trzcianeckiego na lata 2013-2016

9.1.2 Jakość powietrza atmosferycznego

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu w roku 2017 dla obszaru województwa wielkopolskiego przeprowadził roczną ocenę jakości powietrza atmosferycznego dotyczącą roku 2016. Obowiązujący układ stref określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 2 sierpnia 2012 r. w sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza (Dz. U. z 2012 r. poz. 914), zgodnie z którym woj. wielkopolskie podzielone zostało na następujące strefy:

- PL3001 aglomeracja poznańska,
- PL3002 miasto Kalisz,
- PL3003 strefa wielkopolska.

Gmina Lubasz należy do strefy wielkopolskiej.

Wynikiem oceny, zarówno pod kątem kryteriów dla ochrony zdrowia jak i kryteriów dla ochrony roślin, dla wszystkich substancji podlegających ocenie, jest zaliczenie do jednej z poniższych klas²:

- w klasyfikacji podstawowej:
 - do klasy A – jeżeli stężenia zanieczyszczenia na terenie strefy nie przekraczają odpowiednio poziomów dopuszczalnych lub docelowych,
 - do klasy C – jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne lub poziomy docelowe.
- w klasyfikacji dodatkowej:
 - do klasy A1 – brak przekroczenia poziomu dopuszczalnego dla pyłu PM_{2,5} – dla fazy II tj. 20 µg/m³,
 - do klasy C1 – przekroczenie poziomu dopuszczalnego dla pyłu PM_{2,5} – dla fazy II tj. 20 µg/m³,
 - do klasy D1 – jeżeli poziom stężeń ozonu nie przekracza poziomu celu długoterminowego,
 - do klasy D2 – jeżeli poziom stężeń ozonu przekracza poziom celu długoterminowego.

Wymienione w tabeli 1 zanieczyszczenia należą do produktów spalania wpływających na występowanie niskiej emisji, są nimi: dwutlenek siarki (SO₂), tlenek węgla (CO), dwutlenek

² Oznaczenie klas przyjęto wg. instrukcji GIOŚ i kodowania stosowanego w raportowaniu wyników do Europejskiej Agencji Środowiska

azotu (NO₂), wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne: benzo(a)piren (BaP) oraz benzen (C₆H₆), a także metale ciężkie (ołów, arsen, nikiel, kadm) i pyły zawieszane PM₁₀, PM_{2,5}.

Ozon z kolei jest zagrożeniem dla człowieka i środowiska naturalnego w sytuacji, gdy pojawi się w powietrzu przy powierzchni ziemi. Powstaje on w gorące, słoneczne, letnie dni, w wyniku reakcji chemicznych zachodzących w przyziemnej warstwie atmosfery, gdy jest ona zanieczyszczona dwutlenkiem azotu. Dzieje się tak najczęściej w centrach miast lub przy ruchliwych trasach komunikacyjnych.

Tabela 1. Klasyfikacja strefy z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia

Nazwa strefy	Kod strefy	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy													
		SO ₂	CO	NO ₂	BaP	C ₆ H ₆	Pb	As	Ni	Cd	PM10	PM2,5	PM2,5 ⁽³⁾	O ₃ ⁽⁴⁾	O ₃ ⁽⁵⁾
Strefa wielkopolska	PL3003	A	A	A	C	A	A	A	A	A	C	C	C1	A	D2

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w woj. wielkopolskim w 2016 r, WIOŚ Poznań

Tabela 2. Klasyfikacja strefy z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony roślin

Nazwa strefy	Kod strefy	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy			
		SO ₂	NO _x	O ₃ ⁽⁷⁾	O ₃ ⁽⁹⁾
Strefa wielkopolska	PL3003	A	A	A	D2

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w woj. wielkopolskim w 2016 r, WIOŚ Poznań

W 2016 r. stwierdzono występowanie obszarów przekroczeń wartości poziomów dopuszczalnych, docelowych oraz wartości celów długoterminowych dla zanieczyszczeń związanych ze spalaniem paliw do celów grzewczych (zanieczyszczenia pyłowe). Ponadto stwierdzono występowanie przekroczeń poziomów celów długoterminowych ozonu (według kryteriów dla ochrony zdrowia oraz dla ochrony roślin), który ma zostać osiągnięty w 2020 r.

Przekroczenie poziomów oceniane było na podstawie wielkości stężeń zanieczyszczeń z 2016 roku. Ww. poziomy uznawane był za przekroczone, jeżeli chociaż w jednym punkcie strefy wystąpiło niedotrzymanie norm lub wskazywało na to modelowanie matematyczne. Zaliczenie strefy do klasy C nie oznacza zatem, że jakość powietrza na terenie Gminy Lubasz

³ wg poziomu dopuszczalnego

⁴ wg poziomu docelowego

⁵ wg poziomu celu długoterminowego (do 2020 roku)

nie spełnia określonych kryteriów. Oznacza natomiast potrzebę podjęcia odpowiednich działań w odniesieniu do wybranych obszarów w strefie i dla określonych zanieczyszczeń.

Należy również wspomnieć, iż w *Programie ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej* na terenie gminy udokumentowano wystąpienie przekroczeń poziomu docelowego stężenia benzo(a)pirenu w pyłe PM10.

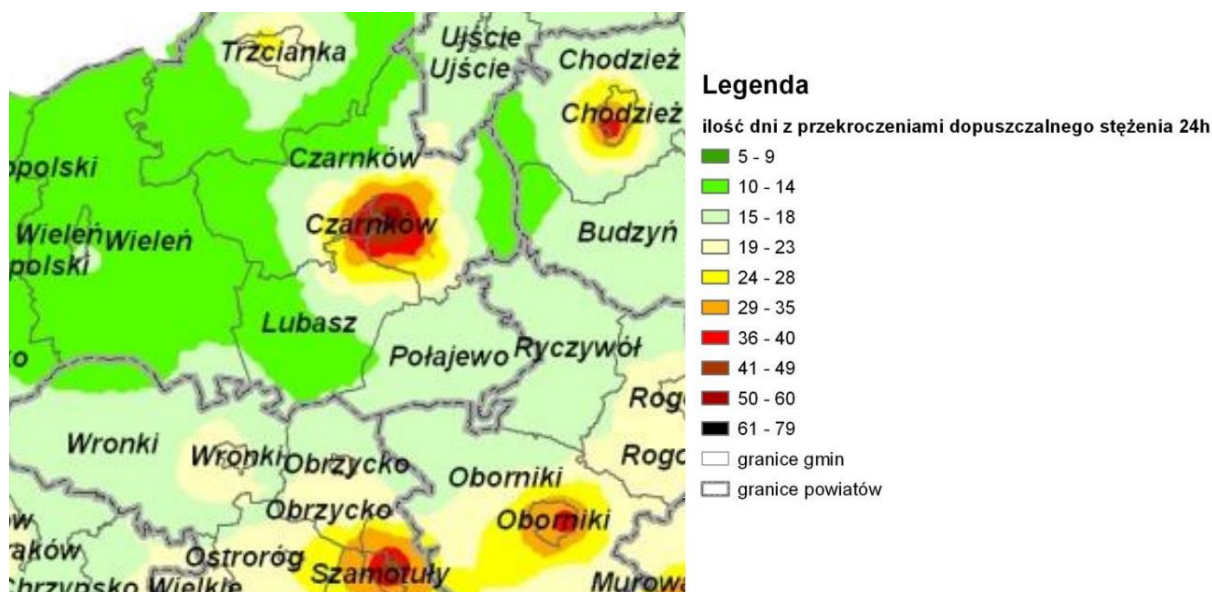

Rysunek 1. Rozkład stężeń średniorocznych B(a)P w 2011 r.

Źródło: Program ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej

Obszary przekroczeń wykraczają daleko poza tereny miast, obejmując obszary wiejskie gmin ościennych, w tym Gminę Lubasz (rys. 5). Przyczyną występowania wysokich wartości stężenia wspomnianej substancji jest emisja niska. Na obszarach wiejskich główną przyczyną przekroczenia jest napływ z obszarów zurbanizowanych oraz w części przypadków także lokalna emisja niska z większych miejscowości.

Ponadto proceder nielegalnego spalania odpadów komunalnych w paleniskach domowych przez mieszkańców potęguje problem przekroczeń poziomu docelowego B(a)P w powietrzu.

Rysunek 2. Liczba dni z przekroczeniem dopuszczalnego stężenia 24 godz. dla pyłu PM10 w 2011 r.
Źródło: Program ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej

Drugą grupą emisji, co do wielkości wpływu na wielkość przekroczeń jest emisja liniowa, która skoncentrowana jest wzdłuż głównych szlaków komunikacyjnych i charakteryzuje się dużą nierównomiernością w ciągu doby. Substancje emitowane z silników pojazdów oddziałują na stan powietrza szczególnie w najbliższym otoczeniu dróg, a ich wpływ maleje wraz z odległością.

Największe zanieczyszczenia komunikacyjne związane z ruchem pojazdów w Gminie Lubasz emitowane są m. in. wzdłuż dróg wojewódzkich nr 140, 153 i 180.

Zanieczyszczenia wprowadzane są również przez Zakład Piekarniczo – Cukierniczy Magdalena Sendal. Emisja punktowa w znacznym stopniu decyduje o ilości wprowadzanych do powietrza zanieczyszczeń, jednak jej uciążliwość w skali lokalnej jest mniejsza niż emisji powierzchniowej czy liniowej.

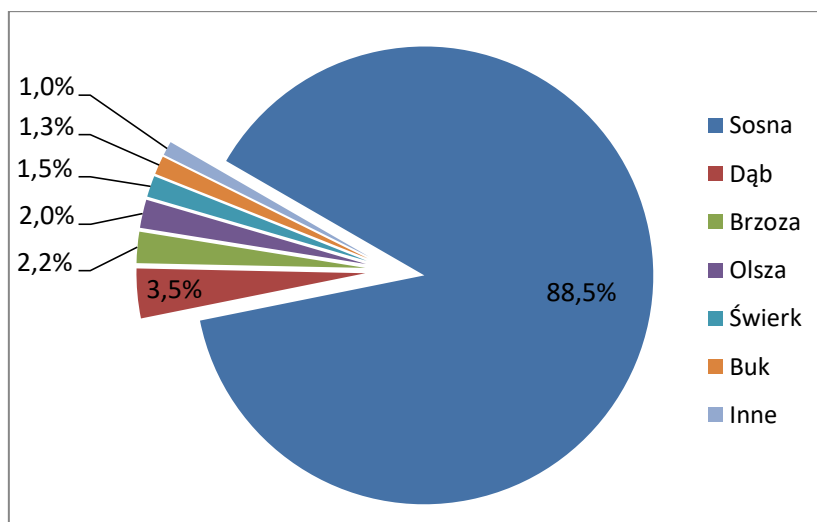
9.2 Zasoby przyrodnicze

Według danych GUS z 2015 r. lesistość Gminy wynosiła 45,8% i była niższa niż lesistość w powiecie czarnkowsko-trzcianeckim (50,9%) oraz zdecydowanie wyższa niż w województwie wielkopolskim (25,7%).

Lasy na terenie Gminy Lubasz zarządzane są przez Nadleśnictwo Krucz i charakteryzują się nieprawidłową strukturą wieku. Są to głównie jednogatunkowe drzewostany sosnowe powstałe po roku 1924 po katastrofalnej gradacji sówki choinówki (*Panolis flammea*) – szkodnika drzew iglastych. Przyczyniła się ona do wyrębu większości

drzewostanów sosnowych. Odnawiano głównie sosną, która stanowi 88,5% powierzchni leśnej, gatunki liściaste wprowadzano sporadycznie. W większych ilościach sadzono brzozę.

Wykres 1. Główne gatunki lasotwórcze na terenie Nadleśnictwa Krucz

Źródło: <http://www.krucz.pila.lasy.gov.pl>

Bory i lasy Nadleśnictwa Krucz stanowią część jednego z największych w skali kraju kompleksu leśnego zwanego Puszczą Notecką. Cały obszar Puszczy zaliczony jest do obszaru chronionego krajobrazu; zajęty jest przez rozległe, jedne z największych w Europie, wydmy śródlądowe, porośnięte borami. Pośród borów znajduje się ciąg malowniczo położonych jezior rynnowych. Na terenach bezodpływowych lokalnie występują bagna oraz torfowiska wysokie.

Nadleśnictwo Krucz nadzoruje 7 obwodów łowieckich (trzy leśne i cztery polne). Obwody dzierzawione są przez 5 Kół Łowieckich. Najczęściej spotykanymi zwierzętami są sarny, jelenie, dziki, daniela i lisy. Oprócz nich występują, także rzadkie gatunki, takie jak: bóbr, wydra, bocian czarny, żuraw, rybołów, orzeł bielik oraz kania ruda i czarna.

W gminie znajduje się 7 parków. Są one bardzo ważnym elementem krajobrazu, szczególnie we wsiach, które znajdują się w obrębie rolniczej przestrzeni, gdzie jest bardzo mało zadrzewień. W parkach w Lubaszu oraz Bzowie i Dębem znajdują się drzewa uznane za pomniki przyrody.

Na terenie gminy występuje kilka alei, z których najważniejsza to aleja lipowo-dębowa ciągnąca się wzdłuż drogi Krucz – Ciszkowo do przejazdu kolejowego, aleja kasztanowa usytuowana wzdłuż drogi polnej biegnącej przez grunty orne od Stajkowa w kierunku południowym do granicy lasu. Na południe od miejscowości Dębe rośnie kilka drzew będących pozostałością po alei wierzbowej.

Z uwagi na walory przyrodnicze znaczna część obszaru gminy objęta jest różnymi formami ochrony przyrody w postaci: Obszarów chronionego krajobrazu, obszarów Natura 2000, użytków ekologicznych i wspomnianych pomników przyrody.

9.2.1 Formy ochrony przyrody

9.2.1.1 Obszary chronionego krajobrazu

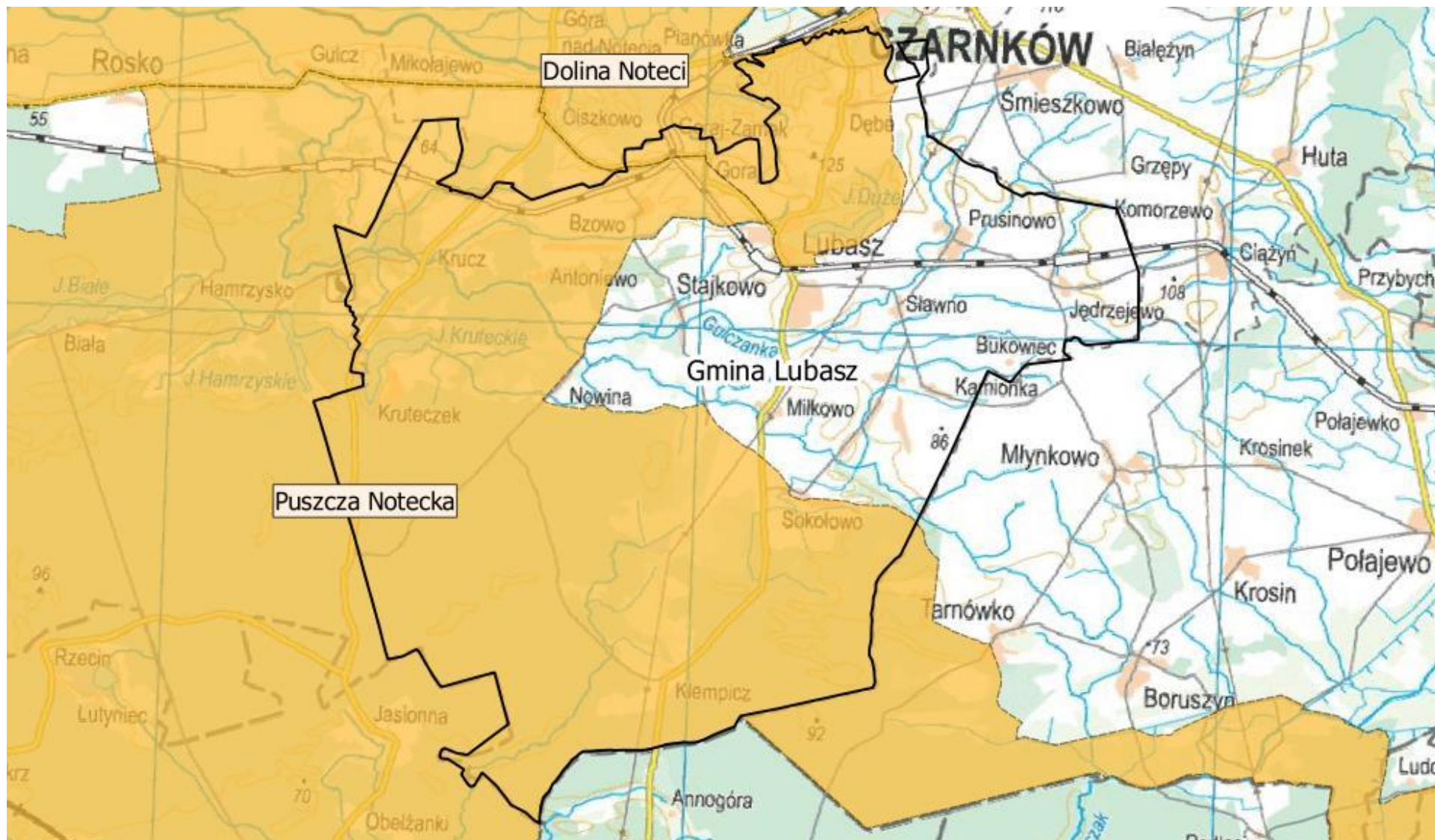
Dolina Noteci

Obszar obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem, a także pełnioną funkcją korytarzy ekologicznych.

Dolina Noteci stanowi fragment największej w Polsce Pradoliny Wisły – Noteci. Charakteryzuje się różnorodnością i malowniczością krajobrazu. W samej pradolinie rzeki Noteć zdecydowanie przeważa ekosystem łąkowy. Na wzniesieniach morenowych natomiast występują fitocenozy leśne z przewagą gatunków liściastych.

Puszcza Notecka

Obejmuje część Pojezierza Poznańskiego i Kotliny Gorzowskiej, w skład obszaru wchodzi znaczna część Puszczy Noteckiej, która stanowi jeden z większych kompleksów leśnych kraju. Obszar ten charakteryzuje się zawartym kompleksem wydm śródlądowych (jednym z największych w Europie) oraz rynnową doliną rzeki Miałki z licznymi jeziorami, dużą powierzchnią borów sosnowych wprowadzonych sztucznie na wydmach.

Rysunek 3. Obszary Chronionego Krajobrazu (kolor pomarańczowy) na tle Gminy Lubasz

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GDOŚ

9.2.1.2 Obszary Natura 2000

Dolina Noteci (PLH300004) – obszar siedliskowy

Obszar Doliny Noteci jest w dużej części zajęty przez torfowiska niskie, z fragmentami zalewowych łąk i trzcinowisk, z enklawami zakrzewień i zadrzewień. Teren przecinają kanały i rowy odwadniające. Liczne są starorzecza i wypełnione wodą doły potorfowe. Miejscami występują rozległe płaty łągow. Łąki są intensywnie użytkowane.

SOO Dolina Noteci obejmuje bogatą mozaikę siedlisk przyrodniczych z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG (16 rodzajów), z priorytetowymi lasami łągowymi i dobrze zachowanym kompleksami łąkowymi, choć łącznie zajmują one poniżej 20% powierzchni obszaru. Notowano tu też 8 gatunków z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG⁶: Starodub łąkowy, Boleń, Kumak nizinny, Bóbr europejski, Głowacz białołetwy, Wydra, Czerwończyk fioletek, Piskorz.

Puszcza Notecka (PLB300015) – obszar ptasi

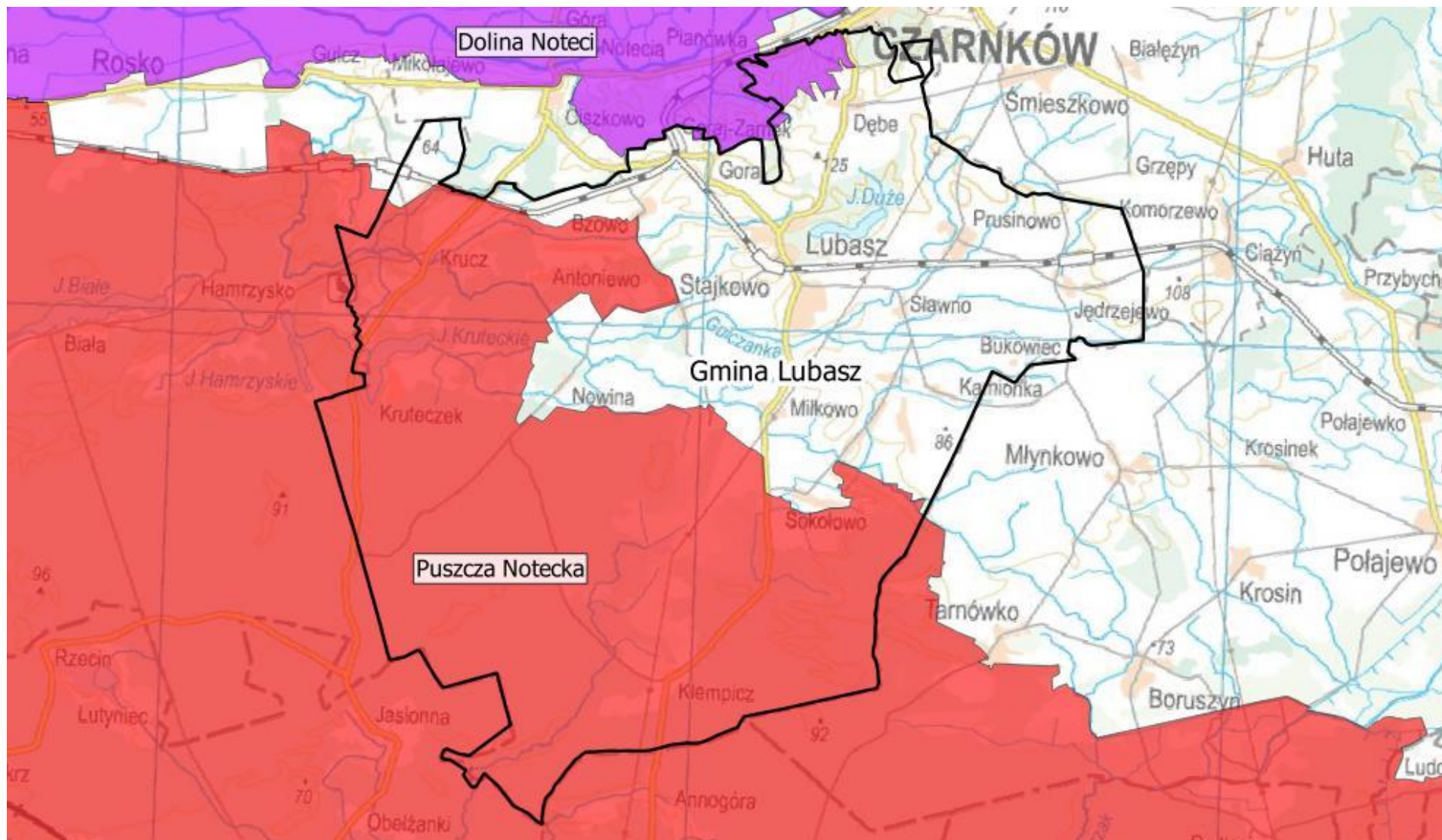
Występuje co najmniej 30 łągowych gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 11 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK).

W okresie łągowym obszar Puszczy Noteckiej zasiedla powyżej 2% populacji krajowej bielika, kani czarnej i kani rudej, co najmniej 1% populacji krajowej następujących gatunków ptaków: bąk, podgorzałka, puchacz, rybołów, trzmielojad, gągoł, nurogęs.

W Puszczy Noteckiej w stosunkowo wysokiej liczebności występuje bocian czarny, błotniak stawowy, ortolan i żuraw. W okresie zimy na obszarze OSO Puszcza Notecka występuje co najmniej 1% populacji szlaku wędrówkowego bielika⁷.

⁶ Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody [dostęp dnia 10.04.2017]

⁷ Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody, GDOŚ [czerwiec 2017]

Rysunek 4. Obszary siedliskowe Natura 2000 (kolor fioletowy) oraz obszary ptasie Natura 2000 (kolor czerwony) na tle Gminy Lubasz

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GDOŚ

9.2.1.3 Pozostałe formy

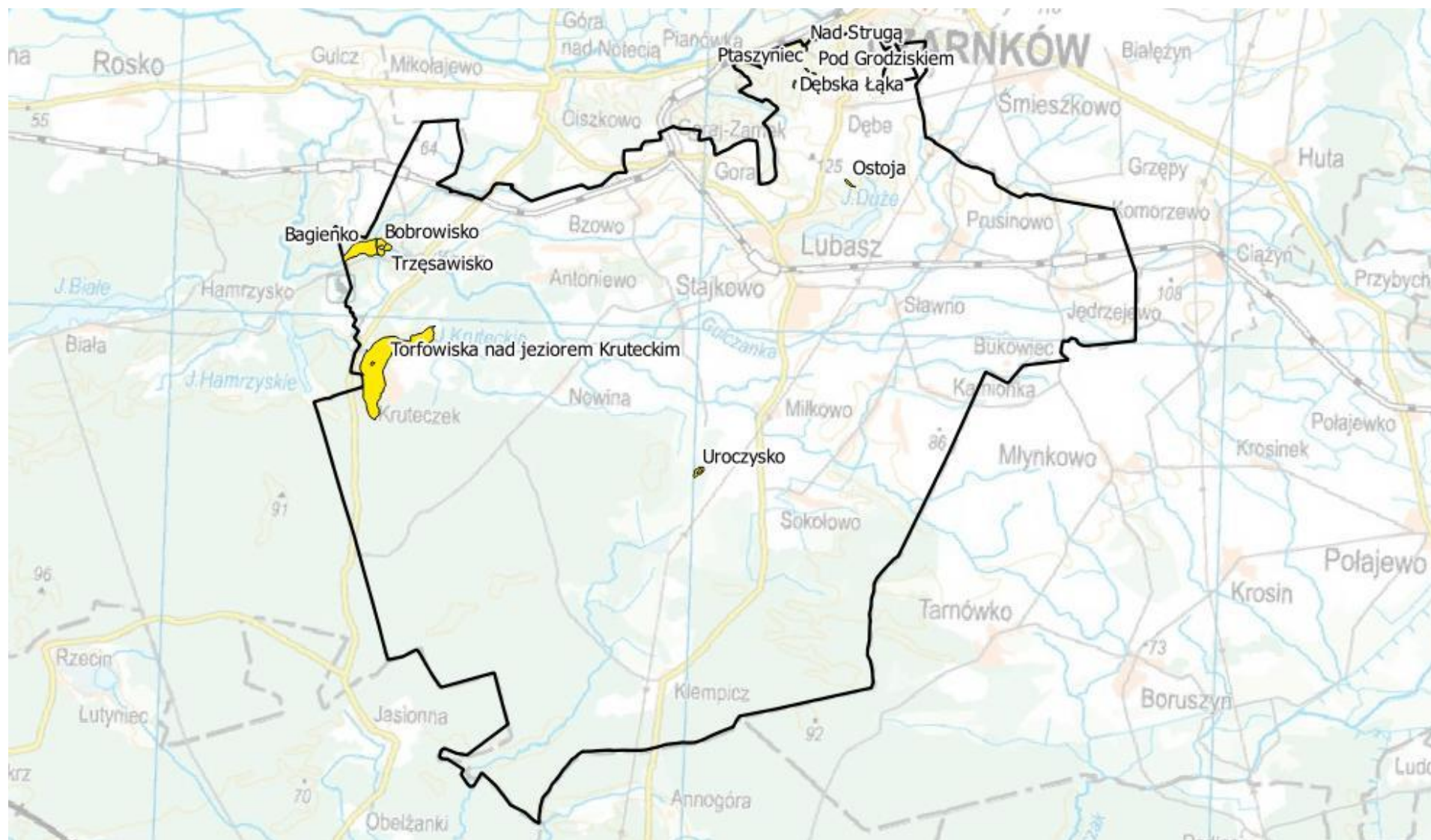
Na terenie gminy znajduje się 10 użytków ekologicznych tj. tereny łąkowe, podmokłe/bagna, torfowisko (Rys. 8) oraz 19 pomników przyrody obejmujących pojedyncze drzewa bądź ich skupiska (Tab. 3)⁸.

Tabela 3. Wykaz pomników przyrody znajdujących się na terenie Gminy Lubasz

Lp.	Rodzaj tworu	Typ pomnika	Przybliżona lokalizacja	Data ustanowienia
1.	drzewo	pojedynczy	Nadleśnictwo Krucz, leśnictwo Goraj, oddział 108c	1992-12-31
2.	drzewo	skupisko	Nadleśnictwo Krucz, leśnictwo Goraj, oddział 264s wg RDOS, wg Gminy - 108i	1957-01-15
3.	drzewo	pojedynczy	Park w miejscowości Lubasz	1957-10-31
4.	drzewo	pojedynczy	Na wschód od wsi Jędrzejewo przy stawie	1957-10-31
5.	drzewo	pojedynczy	Park w m. Bzowo	1957-12-30
6.	drzewo	pojedynczy	Park w m. Bzowo	1957-12-30
7.	drzewo	pojedynczy	Przy drodze w m. Klempicz	1970-04-25
8.	drzewo	pojedynczy	Ogród prywatny w m. Klempicz	1970-04-25
9.	drzewo	pojedynczy	Ogród prywatny w m. Klempicz	1970-04-25
10.	drzewo	pojedynczy	Pola uprawne PGR Brzeźno w Klempiczu	1975-05-28
11.	drzewo	skupisko	Park w m. Lubasz	1982-07-01
12.	drzewo	pojedynczy	Nadleśnictwo Krucz, leśnictwo Klempicz, oddział 429	1992-12-31
13.	drzewo	skupisko	przy drodze prowadzącej od Jeziora Dużego do cmentarza w m. Lubasz	1992-12-31
14.	drzewo	skupisko	Na cmentarzu przy kościele parafialnym w m. Lubasz	1992-12-31
15.	drzewo	pojedynczy	Po prawej stronie szosy naprzeciw Pałacu Szułdryńskich w m. Lubasz	1992-12-31
16.	drzewo	skupisko	Park na tzw. "Grodzisku" w m. Lubasz	1992-12-31
17.	drzewo	pojedynczy	w pobliżu m. Klempicz	1996-07-01
18.	drzewo	pojedynczy	w pobliżu m. Dębe	1996-07-01
19.	drzewo	skupisko	w pobliżu m. Dębe	1996-07-01

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GDOŚ

⁸ Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody, GDOŚ [czerwiec 2017]

Rysunek 5. Użytki ekologiczne (kolor żółty) na terenie Gminy Lubasz

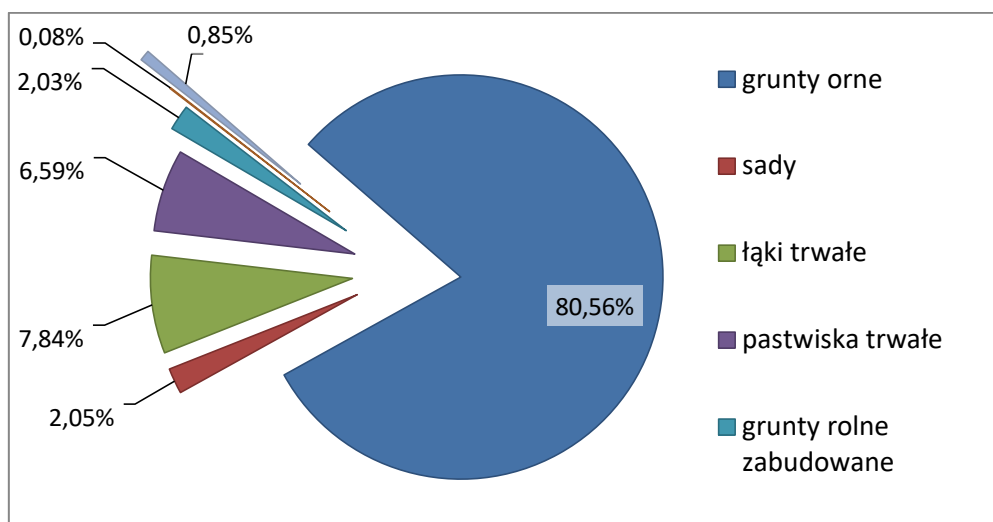
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GDOŚ

9.3 Gleby

Z najaktualniejszych dostępnych danych GUS wynika, że na koniec 2014 roku powierzchnia użytków rolnych wyniosła 7 865 ha (47% pow. gminy). Ich podział według kierunków wykorzystania przedstawia się następująco:

- grunty orne: 6 336 ha,
- sady: 161 ha,
- łąki trwałe: 617 ha,
- pastwiska trwałe: 518 ha,
- grunty rolne zabudowane: 160 ha,
- grunty rolne pod stawami: 6 ha,
- grunty rolne pod rowami: 67 ha.

Wykres 2. Struktura użytków rolnych na terenie Gminy Lubasz w 2014 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

Gleby związane są ściśle z rodzajem podłoża, typem klimatu, ukształtowaniem powierzchni, stosunkami wodnymi, roślinnością oraz gospodarką ludzką. Spośród wymienionych szczególnie znaczenie ma biosfera – bakterie, grzyby, porosty, mchy, rośliny wyższe i zwierzęta. Fizyczno-chemiczne i biologiczne właściwości gleby decydują o zdolności magazynowania wody i powietrza oraz żyzności, która jest najistotniejszą cechą gleby z gospodarczego punktu widzenia.

Generalnie na terenie gminy występują gleby brunatne i płowe związane z terenami pokrytymi glinami zwałowymi i glinami piaszczystymi lub glinami pokrytymi piaskami. Są to gleby dość dobre – III i IV klasy bonitacji oraz kompleksu żytniego dobrego i bardzo dobrego. Na terenach piaszczystych i zbudowanych z glin silnie spiaszczonych wykształciły się gleby rdzawe. Są to słabe gleby zaliczane do V i VI klasy bonitacji oraz najłabszych kompleksów.

Duża część tych gleb jest porośnięta lasem, z dominującymi siedliskami boru wilgotnego i boru świeżego⁹.

W sąsiedztwie cieków wodnych oraz w miejscach stagnowania wody występują gleby torfowe, a w miejscach osadzania mułków podczas wysokich stanów wody – mady. Są to dość żyzne gleby, zaliczane do IV klasy bonitacji i kompleksu żytniego dobrego. Podczas niskich stanów wód mogą być wykorzystywane jako grunty orne jednak głównie są zajęte przez użytki zielone¹⁰.

Na powierzchniach wydumowych spotykane są również gleby bielcowe i bielice, które są najmniej urodzajne ze wszystkich gleb występujących na terenie gminy i nie nadają się do rolniczego użytkowania, występują niemal wyłącznie w obrębie kompleksów leśnych.

9.4 Gospodarowanie wodami

9.4.1 Wody powierzchniowe

Do wód powierzchniowych na terenie gminy Lubasz należą: wody płynące w postaci rzek i melioracji oraz wody stojące w postaci jezior, stawów i zbiorników retencyjnych. Głównym ciekim gminy jest rzeka Gulczanka, będąca lewobrzeżnym dopływem Noteci, do której uchodzi w 77,1 km. Całkowita długość rzeki wynosi 31,6 km¹¹.

Głównymi zbiornikami wód powierzchniowych na terenie gminy Lubasz są jeziora: Kruteckie i Duże.

Jezioro Kruteckie położone jest przy granicy Gminy Lubasz z Gminą Wieleń. Wraz z zarastającymi je torfowiskami zajmuje powierzchnię ponad 90 ha, maksymalna głębokość wynosi 2 m. Przez akwen przepływa Miałka. Jezioro otaczają podmokłe łąki, pastwiska oraz lasy. Brzegi jeziora porośnięte są w 100 %, a roślinność wynurzona zajmuje powierzchnię około 10 ha. Nad brzegami jeziora utworzono użytek ekologiczny pn. *Torfowiska nad Jeziorem Kruteckim*. W środkowej części jeziora znajduje się zadrzewiona wyspa¹².

Jezioro Duże (Lubaskie) przylega do wschodnich do granic miejscowości Lubasz. Jego powierzchnia wynosi 41,5 ha, a głębokość maksymalna to 11,4 m. Jezioro otoczone jest lasami oraz gruntami rolnymi. Akwen ten posiada wysokie walory rekreacyjne. Brzegi

⁹ Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Czarnkowsko – Trzcianeckiego na lata 2013-2016

¹⁰ Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Czarnkowsko – Trzcianeckiego na lata 2013-2016

¹¹ Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Lubasz na lata 2008-2011 z perspektywą na lata 2012-2015

¹² Strona internetowa Gminy Lubasz

porośnięte są trzcina, sitowiem i tatarakiem. Roślinność zanurzoną reprezentuje: moczarka kanadyjska, rogatek szorstki, rdestnica przeszyta i wywłócznik. W jeziorze występuje szczupak, węgorz i lin¹³.

Według danych graficznych KZGW na obszarze Gminy Lubasz nie ma terenów zagrożonych podtopieniami. Należy jednak wspomnieć, iż w ostatnich latach na terenie gminy występowały powodzie. Intensywne opady, wody napływające z pól i wzniesień były przyczyną wylewu rzeki Gulczanki, który objął obszar 5 Sołectw (Jędrzejewo, Prusinowo, Krucz, Stajkowo, Antoniewo). W *Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Lubasz* wskazano, iż ochrona przed powodzią możliwa jest poprzez kontrolę stanu urządzeń wodnych oraz renaturalizację małych cieków wodnych.

9.4.1.1 Jakość wód powierzchniowych

Ocenę stanu wód powierzchniowych (rzek, jezior, wód przejściowych i przybrzeżnych) wykonuje się w odniesieniu do jednolitych części wód, na podstawie wyników państwowego monitoringu środowiska i prezentuje poprzez ocenę stanu ekologicznego, stanu chemicznego i ocenę stanu JCW.

Stan ekologiczny/potencjał ekologiczny, jest określeniem jakości struktury i funkcjonowania ekosystemu wód powierzchniowych, sklasyfikowanej na podstawie wyników badań elementów biologicznych oraz wspierających je wskaźników fizykochemicznych i hydromorfologicznych. Stan ekologiczny jednolitych części wód powierzchniowych klasyfikuje się poprzez nadanie jednolitej części wód jednej z pięciu klas jakości.

Tabela 4. Stan ekologiczny jednolitych części wód

Klasa jakości	Stan ekologiczny
I	Bardzo dobry
II	Dobry
III	Umiarkowany
IV	Słaby
V	Zły

Źródło: GIOŚ

O przypisaniu ocenianej jednolitej części wód powierzchniowych decydują wyniki klasyfikacji poszczególnych elementów biologicznych, przy czym obowiązuje zasada, że klasa stanu/potencjału ekologicznego odpowiada klasie najgorszego elementu biologicznego (rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2016 r. w sprawie sposobu klasyfikacji

¹³ Strona internetowa Gminy Lubasz

stanu jednolitych części wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz.U. 2016, poz. 1187)).

W ocenie stanu ekologicznego specyficzną rolę mają hydromorfologiczne elementy jakości wód, które wraz z elementami fizykochemicznymi są elementami wspierającymi ocenę elementów biologicznych. Badania wód powierzchniowych w zakresie elementów hydrologicznych i morfologicznych wykonuje państwowa służba hydrologiczno-meteorologiczna, przekazując wyniki tych badań właściwym wojewódzkim inspektorom ochrony środowiska. Natomiast wojewódzki inspektor ochrony środowiska prowadzi obserwacje elementów hydromorfologicznych na potrzeby oceny stanu ekologicznego. Zgodnie z Ramową Dyrektywą Wodną obserwacje stanu elementów hydromorfologicznych służą jedynie potwierdzeniu bardzo dobrego stanu lub maksymalnego potencjału ekologicznego wód powierzchniowych. Oznacza to, że w sytuacji, gdy stan wód na podstawie elementów biologicznych i wspierających je elementów fizykochemicznych jest oceniony jako bardzo dobry, niespełnienie przez elementy hydromorfologiczne kryteriów stanu bardzo dobrego powoduje obniżenie stanu ekologicznego wód. Analogicznie jest dla maksymalnego potencjału ekologicznego. W tym przypadku jednak to niemożliwe do eliminacji przekształcenia hydromorfologiczne stanowią o uznaniu wód za silnie zmienione lub sztuczne, więc ich stopień, np. drożność przepławek w barierach poprzecznych, może decydować o określeniu potencjału ekologicznego jako maksymalny lub niższy. W sytuacji, gdy stan ekologiczny lub potencjał ekologiczny został oceniony na podstawie elementów biologicznych i wspierających je elementów fizykochemicznych jako poniżej bardzo dobrego lub maksymalnego, stan elementów hydromorfologicznych nie ma wpływu na ocenę stanu lub potencjału ekologicznego, tzn. przyjmuje się, że z definicji odpowiada on stanowi elementów biologicznych.

Klasyfikacji stanu chemicznego jednolitych części wód powierzchniowych dokonuje się na podstawie analizy wyników pomiarów zanieczyszczeń chemicznych, w tym tzw. substancji priorytetowych. Podstawą analizy jest porównanie uzyskanych wyników ze środowiskowych normami jakości. Przyjmuje się, że jednolita część wód jest w dobrym stanie chemicznym, jeżeli żadna z obliczonych wartości stężeń nie przekracza dopuszczalnych stężeń maksymalnych i średniorocznych. Jeżeli woda nie spełnia tych wymagań, stan chemiczny ocenianej jednolitej części wód określa się jako: „poniżej dobrego”. Dodatkowo,

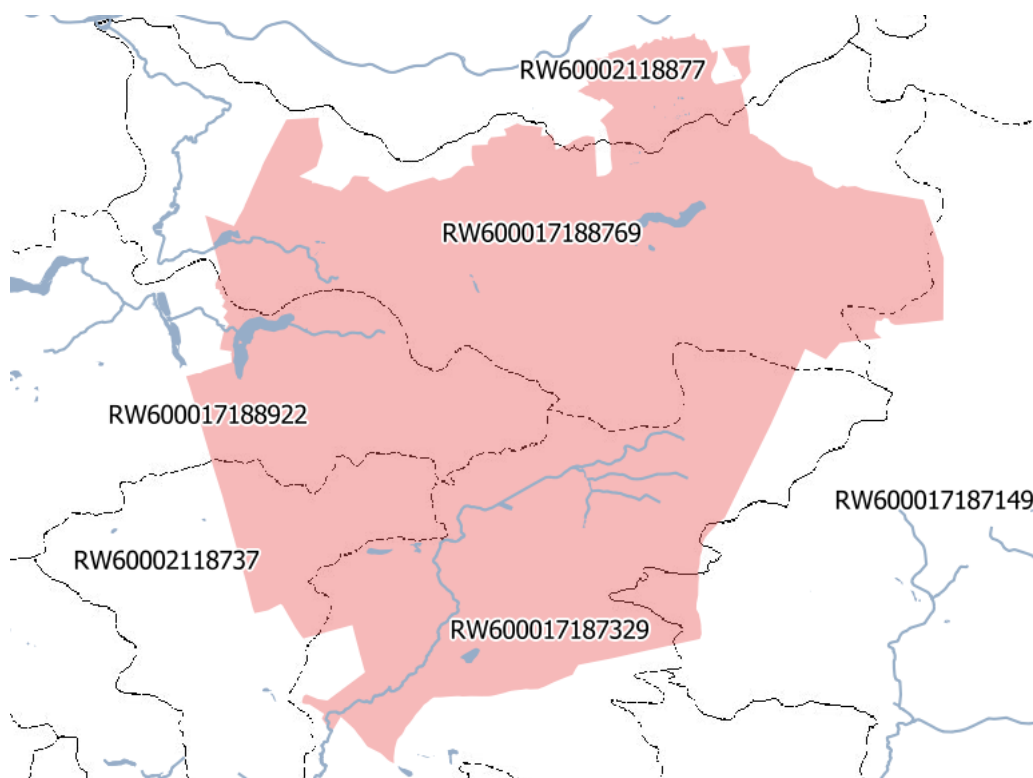

wyniki badań osadów dennych są wykorzystywane w systemie oceny stanu chemicznego wód.

Stan jednolitej części wód ocenia się poprzez porównanie wyników klasyfikacji stanu/potencjału ekologicznego i stanu chemicznego. Jednolita część wód może być oceniona jako będąca w „dobrym stanie”, jeśli jednocześnie jej stan/potencjał ekologiczny jest sklasyfikowany przynajmniej jako dobry, a stan chemiczny sklasyfikowany jest jako „dobry”. W pozostałych przypadkach, tj. gdy stan chemiczny jest sklasyfikowany jako „poniżej dobrego” lub stan/potencjał ekologiczny sklasyfikowano jako „umiarkowany”, „słaby”, bądź „zły”, jednolitą część wód ocenia się jako będącą w złym stanie.

Gmina Lubasz leży w granicach 6 Jednolitych Części Wód Powierzchniowych (rys. 9), którymi są:

- Gulczanka (RW600017188769),
- Miała do Dopływu z Pęckowa (RW600017188922),
- Warta od Samy do Ostrorogi (RW60002118737),
- Smolnica (RW600017187329),
- Noteć od Kanału Romanowskiego do Bukówki (RW60002118877),
- Kończak (RW600017187149).

Rysunek 6. Cieki wodne (linie niebieskie) oraz granice JCWP (linie czarne) na tle Gminy Lubasz (czerwone tło)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych KZGW

W roku 2016, wykonano ocenę stanu JCWP za rok 2015 uwzględniając zasadę dziedziczenia ocen z lat 2011–2015. Tak więc ocena za rok 2015 obejmuje trzy JCWP mające największe znaczenie dla gminy, badane w 2013 roku.

WIOŚ w Poznaniu powtórzył badania w roku 2016, natomiast ocena wyników dostępna będzie w III kwartale 2017 roku. Zestawienie wspomnianych wyników badań przedstawia tabela 5.

Tabela 5. Klasyfikacja stanu czystości jednolitych części wód powierzchniowych na terenie Gminy Lubasz

Nazwa ocenianej JCWP	Kod ocenianej JCWP	Nazwa reprezentatywnego punktu pomiarowo-kontrolnego	Silnie zmieniona lub sztuczna JCWP	Klasa elementów biologicznych		Klasa elementów hydromorfologicznych		Klasa elementów fizykochemicznych		Stan / Potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Stan JCWP
				Badania w 2013 roku	Badania w 2016 roku	Badania w 2013 roku	Badania w 2016 roku	Badania w 2013 roku	Badania w 2016 roku			
Gulczanka	RW600017188769	Gulczanka - Gulcz	Nie	III stan umiarkowany	II stan dobry	II stan dobry	stan poniżej bardzo dobrego	PSD stan poniżej dobrego	PSD stan poniżej dobrego	Umiarkowany	–	Zły
Miała do Dopytywu z Pęckowa	RW600017188922	Miała - Matylin	Tak	III potencjał umiarkowany	IV potencjał słaby	II potencjał dobry	II potencjał dobry	II potencjał dobry	PSD potencjał poniżej dobrego	Zły	Dobry	Zły
Warta od Samy do Ostrorogi	RW60002118737	Warta - Pierwoszewo	Tak	III potencjał umiarkowany	–	II potencjał dobry	–	II potencjał dobry	I potencjał bardzo dobry	Umiarkowany	Dobry	Zły

Źródło: Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu

9.4.2 Jeziora

Największym jeziorem w gminie jest Jezioro Kruteckie znajdujące się w obrębie zlewni rzeki Miały. Jezioro jest zasilane przez system niewielkich rowów, położonych przy północno-wschodnich jego brzegach. Z zachodniej strony jeziora wypływa niewielki ciek, który kilka kilometrów dalej na zachód, staje się częścią rzeki Miały (Miałki). W bardzo szybkim tempie zmniejsza się powierzchnia jego lustra wody. Na proces zarastania linii brzegowej wpływ ma przede wszystkim jego bardzo mała głębokość, w wielu miejscach nie przekraczająca 1 m¹⁴. Mała też jest wymiana wody w jeziorze, co zwiększa jego podatność na zanieczyszczenie.

Tabela 6. Klasyfikacja stanu jednolitych części wód jeziornych na terenie Gminy Lubasz

Nazwa jeziora	Kod ocenianej JCWP	Rok badań	Stan / Potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Stan JCWP
Kruteckie	PLLW10857	2013	Słaby	Dobry	Zły

Źródło: Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu

Na wschód od Lubasza znajduje się Jezioro Duże, nazywane również Lubaskim lub wielkim, położone jest w zlewni Gulczanki. Powierzchnia zlewni całkowitej jeziora wynosi 5,6 km. Przez jezioro odbywa się niewielki przepływ wód związany z okresowo płynącymi niewielkimi ciekami, które zasilają zbiornik w północno-wschodniej jej części. Poza tym z jeziora wypływa ciek Lubaska Struga, łączący go z rzeką Gulczanką. W okolicach dopływów i odpływów jeziora teren jest silnie zabagniony. Jezioro od strony miejscowości Lubasz zagospodarowane jest turystycznie.

9.4.3 Wody podziemne

Użytkowe wody podziemne występujące na terenie gminy związane są z czwartorzędowymi i trzeciorzędowymi poziomami wodonośnymi.

Najbardziej rozpoznane zasoby wód czwartorzędowych występują w rejonie miejscowości Prusinowo, Sławno i Jędrzejewo, gdzie zalegają na głębokościach od 45 do 70 m p.p.t. Zasoby eksploatacyjne w poszczególnych studniach nie przekraczają 20 m³/h. Ze względu na płytko zalegające utwory trzeciorzędowe poziom ten nie jest ciągły. Składa się on z izolowanych soczewek, które mogą być pod niewielkim ciśnieniem hydrostatycznym¹⁵.

¹⁴ Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Lubasz

¹⁵ Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Lubasz

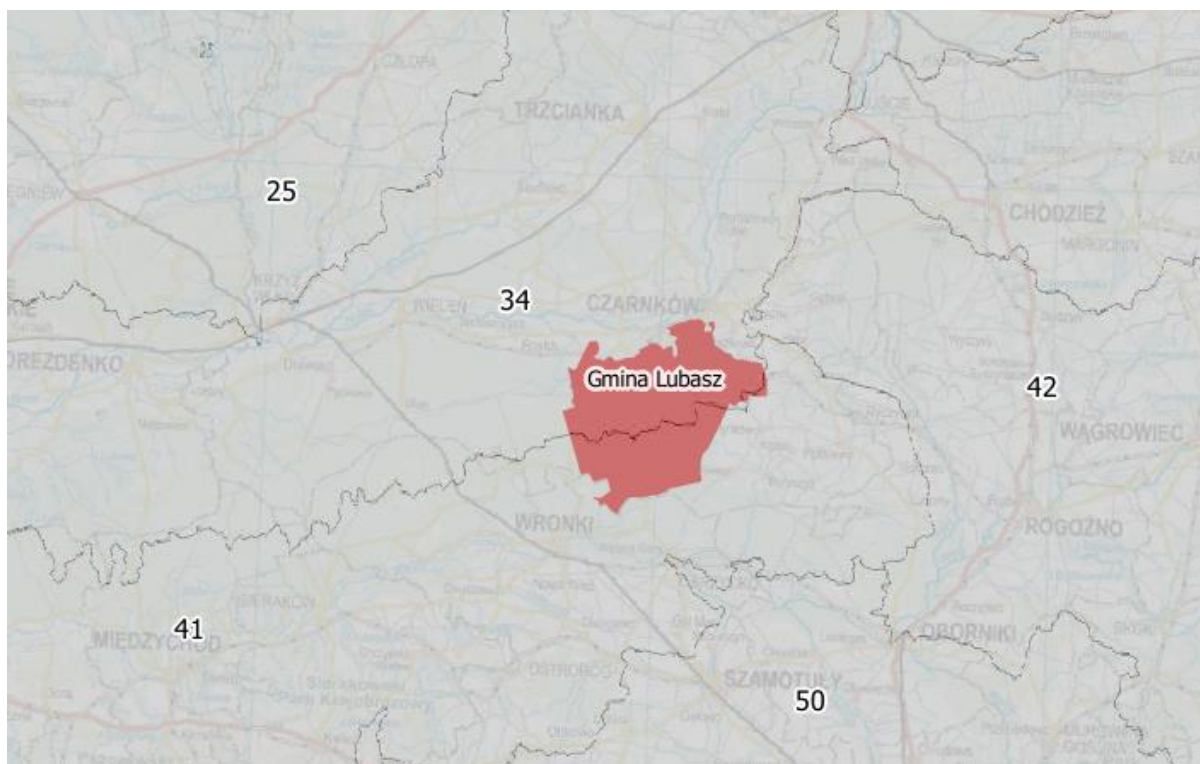

Trzeciorzędowe warstwy wodonośne tworzą piaski luźne miocenu i oligocenu. Występują one na różnych głębokościach w zależności od lokalnych warunków geologicznych. Większość poziomów wód trzeciorzędowych zalega na głębokości od 90 do 145 m p.p.t. Są to najczęściej mioceńskie warstwy wodonośne występujące pod dużym ciśnieniem hydrostatycznym, których swobodne zwierciadło stabilizuje się na głębokości do 15 m p.p.t. Zasoby wód trzeciorzędowych w kat. „B” w poszczególnych studniach wynoszą najczęściej od 20 do 50 m³/h¹⁶.

9.4.3.1 Jakość wód podziemnych

Aktualna wersja podziału jednolitych części wód podziemnych (JCWPd) obejmuje 172 części i obowiązuje od 2016 roku. Obszar Gminy Lubasz znajduje się w obrębie dwóch zbiorników wód podziemnych, są to: JCWP nr 34 i 41¹⁷ (rys. 10).

Badania jakości wód podziemnych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska prowadzone były przez Państwowy Instytut Geologiczny w Warszawie na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska.

Rysunek 7. Jednolite Części Wód Podziemnych na tle Gminy Lubasz

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych KZGW

¹⁶ Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Lubasz

¹⁷ Państwowy Instytut Geologiczny - Jednolite Części Wód Podziemnych w podziale obowiązującym na lata 2016-2021

Oceny stanu chemicznego JCWPd w punktach badawczych dokonuje się na podstawie rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 23 lipca 2008 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu wód podziemnych (Dz. U. Nr 143, poz. 896), które wyróżnia pięć klas jakości wód:

- klasa I – wody bardzo dobrej jakości,
- klasa II – wody dobrej jakości,
- klasa III – wody zadowalającej jakości,
- klasa IV – wody niezadowalającej jakości,
- klasa V – wody złej jakości.

Na terenie Gminy Lubasz w 2016 roku nie zlokalizowano punktów monitoringu jakości wód podziemnych prowadzonych przez WIOŚ w Poznaniu.

Ocenę jakości JCWPd nr 34 oparto o wyniki badań przeprowadzonych m.in. w miejscowościach: Straduń (gm. Trzcianka), Zofiowo (gm. Czarnków) oraz Nowe Dwory (gm. Wieleń). Natomiast dla JCWPd nr 41 były to dwa punkty zlokalizowane w gm. Międzychód (ok 60 km na południowy zachód od Lubasza. Wyniki badań wód podziemnych przedstawia tabela 7.

Tabela 7. Wyniki badań wód podziemnych prowadzonych w sieci krajowej w ramach monitoringu diagnostycznego w 2016 r.

Nr MONBADA	Powiat	Gmina	Miejscowość	Nr JCWPd	Użytkowanie terenu	Klasa jakości		
						wskaźniki fizyczno-chemiczne	wskaźniki organiczne	końcowa
226	czarnkowsko-trzcianecki	Trzcianka	Straduń	34	Lasy	II		II
227	czarnkowsko-trzcianecki	Trzcianka	Straduń	34	Lasy	IV		III
228	czarnkowsko-trzcianecki	Trzcianka	Straduń	34	Lasy	III		II
229	czarnkowsko-trzcianecki	Trzcianka	Straduń	34	Lasy	II		II
485	czarnkowsko-trzcianecki	Trzcianka	Radolin	34	Lasy	IV		III
1276	czarnkowsko-trzcianecki	Czarnków	Zofiowo	34	Łąki i pastwiska	V	I	V
1277	czarnkowsko-trzcianecki	Wieleń	Nowe Dwory	34	Lasy	III	I	II
1590	piłski	Ujście	Ługi Ujskie	34		II	I	II
544	międzychodzki	Międzychód	Prawomyśl	41	Zabudowa wiejska	III		III
1786	międzychodzki	Międzychód	Międzychód	41		III		II

Źródło: WIOŚ Poznań

Zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry stan wód podziemnych określono jako dobry pod względem chemicznym, natomiast w przypadku JCWPd nr 34, zły pod względem ilościowym. Szczegółowe informacje przedstawia tabela 8.

Tabela 8. Zestawienie informacji dot. jakości oraz celów środowiskowych dla JCWPd nr 34 i 41

Nr JCWPd	Stan chemiczny	Stan ilościowy	Stan ogólny	Cel środowiskowy	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych	Typ odstępstwa	Termin osiągnięcia dobrego stanu	Uzasadnienie odstępstwa
34	dobry	słaby	słaby	dobry stan chemiczny i ilościowy	zagrożona	przedłużenie terminu osiągnięcia celu środowiskowego - brak możliwości technicznych	2027	brak możliwości technicznych. Ze względu na zmiany chemizmu wód związane są z niedostatecznie oczyszczonymi ściekami komunalnymi, zbyt mały stopniem skanalizowania, szczególnie terenów wiejskich, składowiskami nieodpowiadającymi wymaganiom ochrony środowiska. W programie działań ukierunkowanym na presję, dla JCWPd zaplanowano wszystkie możliwe działania ograniczające dopływ zanieczyszczeń komunalnych do wód. Niemniej jednak ze względu na warunki hydrogeologiczne okres 6 lat jest zbyt krótki aby mogła nastąpić poprawa stanu wód.
41	dobry	dobry	dobry	dobry stan chemiczny i ilościowy	niezagrożona			nie dotyczy

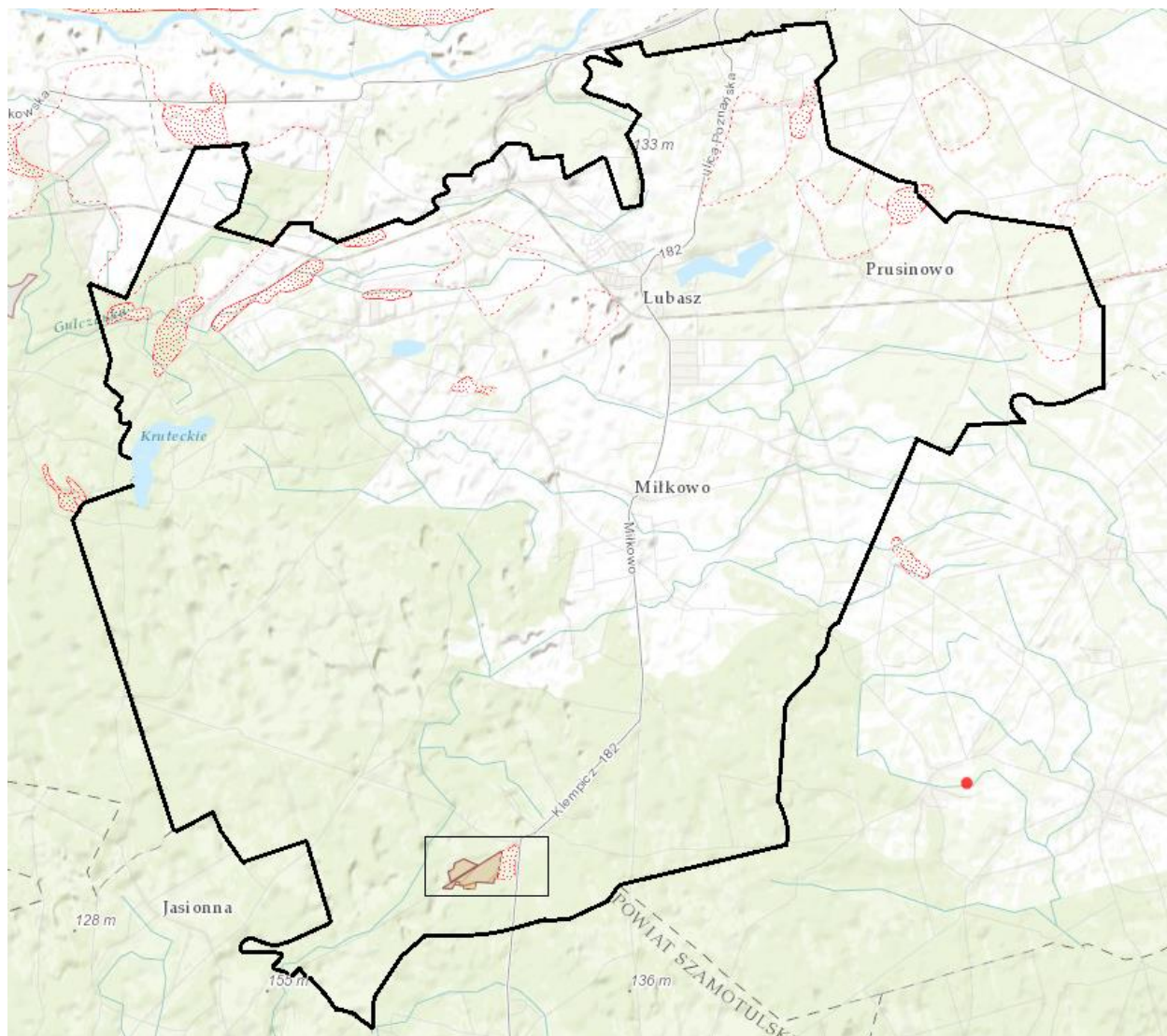
Źródło: Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry

9.5 Zasoby geologiczne

W gminie znajduje się jeden punkt eksploatacji kruszywa naturalnego posiadający ważną koncesję – złoża piasku „Klempicz”. Według zatwierdzonej dokumentacji bilansowe zasoby tego złoża, zostały obliczone na 2 015 tys. ton. Wydobywany tu surowiec jest wykorzystywany jako piasek budowlany i drogowy, z przeznaczeniem na zaspokojenie potrzeb lokalnych¹⁸.

¹⁸ Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Lubasz

Legenda

Obszary perspektywiczne i prognostyczne
obszary prognostyczne

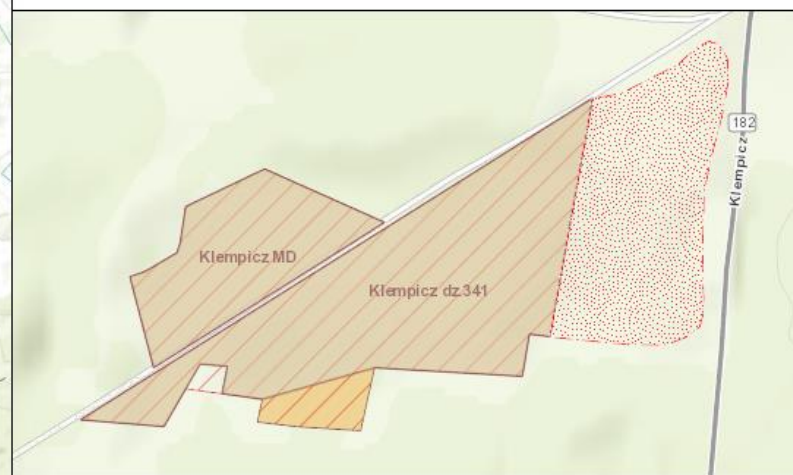
 obszary prognostyczne o powierzchni do 5ha

 obszary perspektywiczne

 obszary negatywnego rozpoznania

Złóża, tereny i obszary górnicze

 granice złóż obszary górnicze tereny górnicze

Rysunek 8. Lokalizacja złóż kopalin na tle Gminy Lubasz

Źródło: Państwowy Instytut Geologiczny

Tabela 9. Złoże kopalin na terenie Gminy Lubasz

Lp.	Nazwa złoże	Kopalina	Stan zagospodarowania złoże	Powierzchnia [ha]	Zasoby geologiczne bilansowe [tys. ton]	Zasoby przemysłowe [tys. ton]	Wydobycie [ha]
1.	Kruszywa naturalne	Klempicz dz.341	Złoże zagospodarowane	22,74	2 015	2 015	62
2.		Klempicz MD	Złoże rozpoznane szczegółowo	8,96	3 096	2 641	–

Źródło: Państwowy Instytut Geologiczny, Bilans Zasobów Złóż kopalin w Polsce – stan na 31.12.2015r.

Obok lokalizacji udokumentowanych złóż na rysunku 11 przedstawiane są obszary perspektywiczne i prognostyczne. Ich rozróżnienie polega generalnie na tym, że w przypadku perspektyw brane są pod uwagę przede wszystkim aspekty geologiczno-górnico-surowcowe, a przy prognozach dodatkowo uwzględnia się aspekty ochrony środowiska.

9.6 Zagrożenia hałasem

Na stan akustyczny Gminy Lubasz wpływ wywierać będzie głównie hałas generowany przez komunikację. Hałas komunikacyjny, w szczególności drogowy, stanowi najbardziej powszechny czynnik degradacji klimatu akustycznego środowiska – zarówno ze względu na zasięg terytorialny, jak i liczbę narażonej ludności.

W przypadku hałasów drogowych i kolejowych obowiązujące obecnie wartości wskaźników wynoszą¹⁹:

- 65 dB w porze dziennej i 56 dB w porze nocnej dla zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, zabudowy mieszkaniowo-usługowej i zabudowy zagrodowej,
- 61 dB w porze dziennej i 56 dB w porze nocnej dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej.

Należy podkreślić, iż przyjęte wartości dopuszczalne stanowią kompromis pomiędzy realnymi możliwościami ograniczania emisji i propagacji hałasu a potrzebą komfortu akustycznego, w związku z czym ich zachowanie nie gwarantuje całkowitej eliminacji uciążliwości akustycznych.

Zgodnie z „Monitoringiem hałasów komunikacyjnych realizowanym przez WIOŚ w 2016 r.” zaplanowane zostało wykonanie pomiarów hałasu w 15 punktach pomiarowych położonych w większych miastach województwa wielkopolskiego oraz przy głównych

¹⁹ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 29 lipca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz.U. z 2014 r., poz. 112)

drogach. Najbliższe punkty pomiarowe zlokalizowane były we Wronkach, w sąsiedztwie dróg wojewódzkich nr 182 i 184.

Tabela 10. Monitoring hałasu komunikacyjnego na terenie Wronek w 2016 roku

L.p.	Lokalizacja punktu	Równoważny poziom hałasu [dB]	Natężenie ruchu (poj./h)		
			ogółem	pojazdy ciężkie	
1.	Wronki, droga wojewódzka nr 182, odcinek linia PKP - ul. Chrobrego, ul. Sierakowska 35, w odległości 9 m od drogi, odpowiadającej położeniu granicy zabudowy mieszkaniowo-usługowej	pora dzienna	64,0	402	51
		pora nocna	50,8	17	4
2.	Wronki, droga wojewódzka nr 182, ul. Chrobrego, odc. Poznańska-Mickiewicza, w odległości 8 m od drogi, na linii zabudowy jednorodzinnej	pora dzienna	67,3	498	60
		pora nocna	56,9	24	6

Źródło: WIOŚ Poznań

W przypadku drugiego punktu pomiarowego równoważny poziom dźwięku dla pory dnia i nocy dla hałasu drogowego wynosił $L_{Aeq D} = 67,3$ dB i $L_{Aeq N} = 56,9$ dB. W obydwu porach zostały przekroczone wartości dopuszczalne.

W *Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Lubasz* wskazano, iż ograniczenie uciążliwości hałasu komunikacyjnego wzdłuż drogi Czarnków – Wronki, możliwe jest poprzez wprowadzenie zadrzewień i pasów zieleni oraz zachowanie odpowiedniej odległości od drogi przy lokalizowaniu nowych budynków mieszkalnych²⁰.

Lokalne źródła hałasu na terenie gminy stanowią także drobne zakłady usługowe, obiekty użyteczności publicznej oraz sezonowo maszyny rolnicze pracujące na polach.

9.7 Pola elektromagnetyczne

Intensywność oddziaływania promieniowania elektromagnetycznego na żywe komórki zależy od jego mocy (im większa moc, tym silniejsze promieniowanie) i odległości od źródła (wraz z odległością natężenie emitowanego pola słabnie). Głównymi źródłami sztucznego promieniowania elektromagnetycznego które oddziałują na ludzi w największym stopniu są:

²⁰ Minimalną odległość obiektów budowlanych od zewnętrznej krawędzi jezdni reguluje art. 43 ust. 1 Ustawy o drogach publicznych (Dz. U. 1985 nr 14 poz. 60 z późn. zm.)

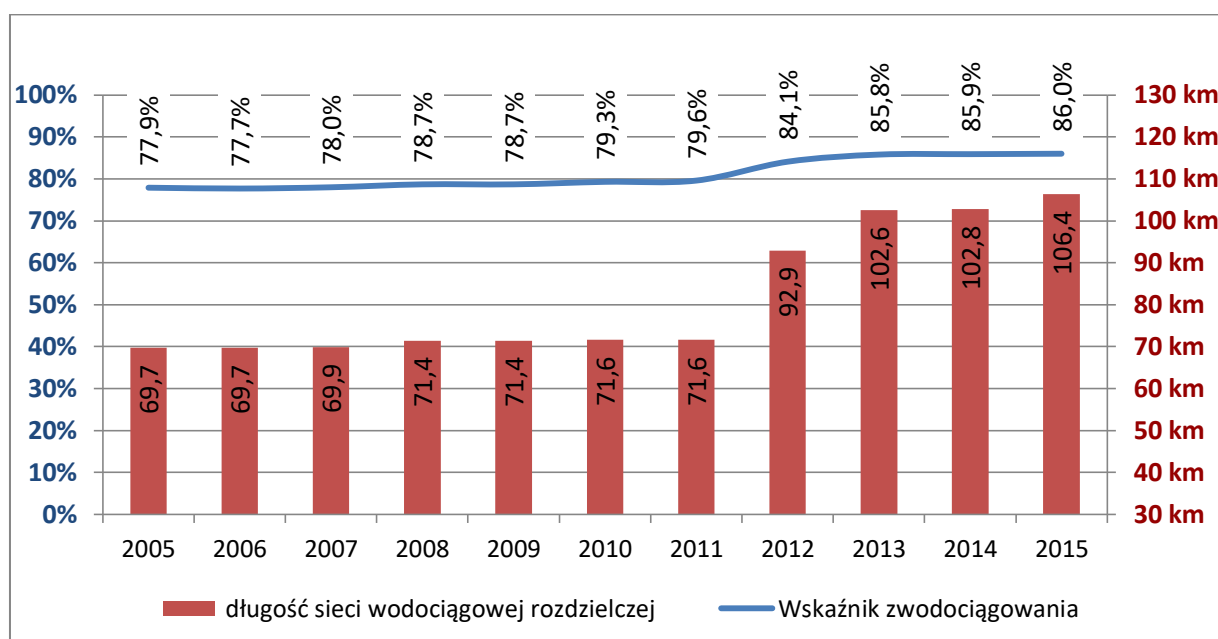
- przesyłowe linie energetyczne o napięciu 110 kV i związane z nimi stacje elektroenergetyczne,
- stacje bazowe telefonii komórkowej,
- nadajniki radiowe i telewizyjne,
- cywilne i wojskowe urządzenia radiolokacyjne,
- instalacje i urządzenia elektryczne w zakładach przemysłowych, gospodarstwach domowych oraz wykorzystywane do celów medycznych.

Rok 2016 był ostatnim rokiem z 3 letniej serii pomiarowej 2014-2016 prowadzonej przez WIOŚ. W miejscowości Lubasz przy ul. Nowej 1 prowadzono pomiary poziomu pól elektromagnetycznych w ramach monitoringu w 2015 roku. Zmierzona wartość wynosiła 0,05 V/m, co oznacza, że nie przekroczono wartości dopuszczalnej (7 V/m dla zakresu częstotliwości od 3 MHz do 300 GHz).

9.8 Gospodarka wodno-ściekowa

9.8.1 Sieć wodociągowa

Rozdzielcza sieć wodociągowa liczy 106,4 km, natomiast wskaźnik zwodociągowania, który oznacza stosunek liczby mieszkańców korzystających z wody wodociągowej do ogólnej liczby mieszkańców gminy, wyniósł 86,0%²¹. Proces zmian na przestrzeni lat przedstawia wykres 6.

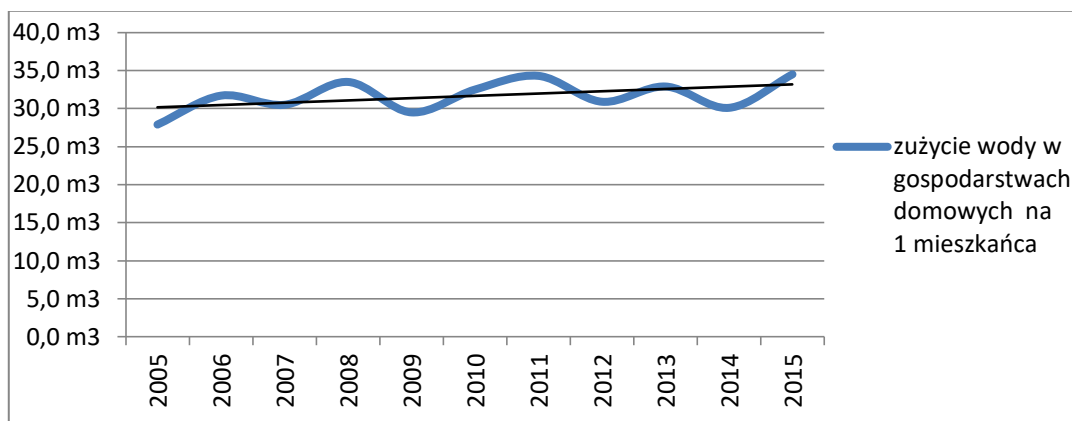
²¹ Bank Danych Lokalnych, GUS [dane za 2015 rok]

Wykres 3. Długość sieci wodociągowej rozdzielczej i wskaźnik zwodociągowania Gminy Lubasz w latach 2005 – 2015

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Zużycie wody przez gospodarstwa domowe na terenie gminy w 2015 r. wyniosło 217,5 tys. m³, co stanowi 90% całkowitego zużycia wody na potrzeby gospodarki i ludności dla Gminy Lubasz. Roczne zużycie wody z wodociągów na terenie gminy w przeliczeniu na jednego mieszkańca wynosiło 34,5 m³ [22].

Wykres 4. Zużycie wody ogółem na 1 mieszkańca Gminy Lubasz w latach 2005 – 2015

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Na przestrzeni lat 2005 – 2015 ogólne zużycie wody w przeliczeniu na 1 mieszkańca Gminy Lubasz oscyluje w okolicach 31 m³, z widocznym trendem wzrostowym.

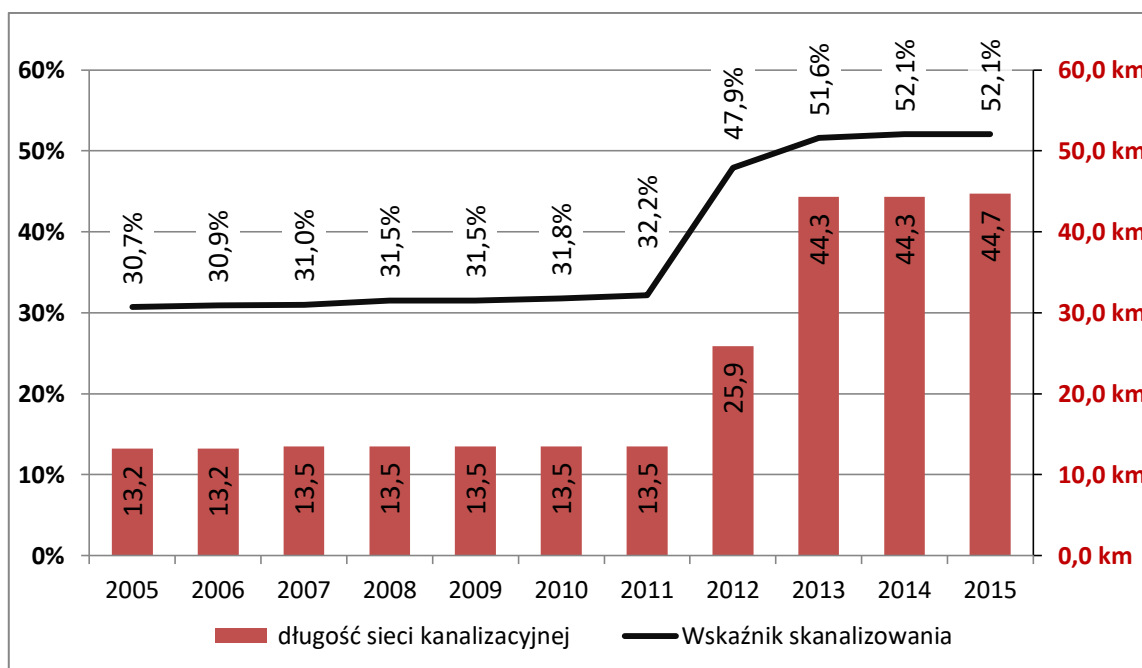
Na terenie gminy zlokalizowanych jest 6 stacji uzdatniania wody, które mieszczą się w: Jędrzejewie, Kruczu, Lubasz, Prusinowie, Sokołowie i Stojkowie.

9.8.2 Sieć kanalizacyjna

Długość sieci kanalizacji sanitarnej liczy 44,7 km, a stosunek liczby mieszkańców podłączonych do systemu kanalizacji do ogólnej liczby mieszkańców gminy w roku 2015 wyniósł 52,1 %²³. Proces zmian na przestrzeni lat przedstawia wykres 8.

²² Bank Danych Lokalnych, GUS [dane za 2015 rok]

²³ Bank Danych Lokalnych, GUS [dane za 2015 rok]

Wykres 5. Długość sieci kanalizacyjnej oraz wskaźnik skanalizowania Gminy Lubasz w latach 2005 – 2015

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Na terenie gminy funkcjonują trzy gminne oczyszczalnie ścieków, szczegółowe dane dotyczące wspomnianych oczyszczalni zawiera poniższa tabela.

Tabela 11. Wykaz oczyszczalni ścieków na terenie Gminy Lubasz

Oczyszczalnia	Ilość odprowadzonych ścieków z oczyszczalni			rodzaj odprowadzonych ścieków	pochodzenie ścieków	odbiornik odprowadzania oczyszczonych ścieków
	$Q_{\text{śr d}}$ [m ³ /d]	$Q_{\text{max d}}$ [m ³ /d]	$Q_{\text{max roczne}}$ [m ³ /rok]			
Jędrzejewo	65,0	95,0	34 000,0	ścieki komunalne będące ściekami bytowymi	m. Jędrzejewo, Sławno oraz ścieki dowożone z miejscowości położonych na terenie Gminy Lubasz	grunt (rów melioracyjny G-13 w km 4+100)
Miłkowo	16,9	18,1	6 168,5	ścieki bytowe	szkoła podstawowa oraz dom wielorodzinny w m. Miłkowo	grunt (rów melioracyjny G-10 w km 1+410)
Stajkowo	320,0	400,0	146 000,0	ścieki komunalne	m. Lubasz oraz ścieki dowożone z miejscowości położonych na terenie Gminy Lubasz	rzeka Gulczanka w km 23+400

Źródło: pozwolenia wodnoprawne

Gospodarstwa domowe oraz podmioty gospodarcze nie podłączone do systemu kanalizacji sanitarnej korzystają z własnych zbiorników na nieczystości ciekłe (80,7% gospodarstw domowych posiadających zbiorniki bezodpływowe nie posiada umów i rachunków na wywóz nieczystości ciekłych z nieruchomości). W 2016 roku w gminie było 811 bezodpływowych zbiorników na nieczystości ciekłe.

Istotnym elementem uporządkowania systemu kanalizacji na terenie gminy jest funkcjonowanie przydomowych oczyszczalni ścieków tam, gdzie budowa kanalizacji jest ekonomicznie nieuzasadniona. Na koniec 2016 roku na terenie gminy ich liczba wynosiła 144.

9.9 Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

W drodze przetargu na odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych z terenu Gminy Lubasz w roku 2016 zostało wyłonione konsorcjum: ALTVATER PIŁA Sp. z o.o. i Gminny Zakład Komunalny Sp. z o.o. w Lubasz. Postępowanie przetargowe przeprowadzone w 2015 roku obejmowało jedynie odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych z terenu Gminy Lubasz w okresie od 01.01.2016 r. do 31.12.2016 r. Wywóz selektywnie zebranych odpadów w postaci PET, szkła i makulatury został zlecony bezprzetargowo GZK Sp. z o.o. w Lubasz zgodnie z zapisami ustawy Prawo zamówień publicznych.

Głównym założeniem wprowadzonej ustawy było zmniejszenie ilości wytwarzanych odpadów u źródła i prowadzenie selektywnej zbiórki odpadów. Frakcje odpadów zbieranych bezpośrednio przez właścicieli to:

- odpady zielone,
- odpady wielkogabarytowe,
- opakowania po chemikaliach,
- sprzęt RTV i AGD,
- baterie,
- przeterminowane lekarstwa.

W 2016 roku został utworzony Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych na terenie składowiska odpadów komunalnych w Sławienku. Jego obsługą zajmuje się Gminny Zakład Komunalny.

W celu wdrożenia nowego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi Gmina Lubasz z udziałem swoich pracowników przeprowadziła cykl spotkań edukacyjnych mieszkańców Gminy informując o nowych zasadach gospodarowania odpadami komunalnymi. Zamieszczano także informacje na ten temat na stronie internetowej. Głównym założeniem tych działań było, m. in. informowanie mieszkańców o konieczności składania deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi i przeszkolenie jak prawidłowo wypełnić deklarację. Ponadto Gmina Lubasz przygotowała ulotki informujące mieszkańców o zmianach jakie zaszły po wejściu w życie od 1 lipca 2013 r. ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.

Tabela 12. Ilość odpadów komunalnych odebranych z terenu Gminy Lubasz z podziałem na frakcje w roku 2016

Rodzaj odebranych odpadów komunalnych	Masa odpadów [Mg]
zmieszane odpady komunalne	2 032,500
opakowania ze szkła	104,290
opakowania z papieru i tektury	9,343
opakowania z tworzyw sztucznych	14,494
odpady wielkogabarytowe	5,750
odpady ulegające biodegradacji	18,420
zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny	5,165

Źródło: Analiza gospodarowania odpadami komunalnymi na terenie Gminy Lubasz za rok 2016

Z terenu gminy Lubasz łącznie zebrano i odebrano w 2016 roku **2 189,962 Mg** niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych.

Osiągnięte poziomy recyklingu i ograniczenia masy odpadów²⁴:

- a) poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania – **42,38%**, oznacza to, że osiągnięto dopuszczalny poziom, który w 2016 roku wynosił do 45%,
- b) poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła – **19,57%** tzn. że osiągnięto wymagany poziom, który za rok 2016 wynosił min. 18%,
- c) poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych –

²⁴ Analiza gospodarowania odpadami komunalnymi na terenie Gminy Lubasz za rok 2016

100%, oznacza to, że osiągnięto dopuszczalny poziom, który w 2016 roku wynosił 42%.

Gmina Lubasz realizuje również „Program Usuwania Azbestu i Wyrobów Zawierających Azbest na terenie Gminy Lubasz”. W latach 2015 i 2016 roku z terenu gminy usunięto odpowiednio 57,6 i 32,8Mg wyrobów azbestowych wykorzystując dofinansowanie ze środków WFOŚiGW.

9.10 Zagrożenia poważnymi awariami

Na terenie Gminy Lubasz nie znajdują się zakłady o dużym i o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii. Potencjalnym źródłem poważnych awarii jest transport drogowy substancji niebezpiecznych, głównie paliw płynnych (LPG, benzyna, olej napędowy). Przypadki poważnych awarii przemysłowych mogą dotyczyć również wycieków substancji ropopochodnych spowodowanych wypadkami lub kolizjami drogowymi.

10 Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody

Głównymi problemami ochrony środowiska istotnymi z punktu widzenia realizacji Programu są:

- zły stan wód powierzchniowych,
- niedostateczna jakość powietrza (szczególnie w sezonie grzewczym).

11 Przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko

Cele i zadania przewidziane do realizacji w *Programie* nie wpłyną znacząco na obszar Natura 2000 oraz środowisko (przewiduje się oddziaływanie pośrednie pozytywne lub neutralne). Analiza oddziaływania zadań przewidzianych w Programie na obszary Natura 2000 została przedstawiona w **tabeli 13** niniejszego dokumentu. Analiza została wykonana z założeniem, że dla zadań inwestycyjnych planowanych w *Programie* będzie zachowane postępowanie w pełni zgodne z obowiązującymi przepisami prawa, a więc dla przedsięwzięć, które tego wymagają zostanie przeprowadzona procedura oceny oddziaływania inwestycji na środowisko, która zostanie zakończona wydaniem decyzji środowiskowej.

Tabela 13. Sposób oddziaływania na poszczególne komponenty środowiska realizowanych zadań wraz z uzasadnieniem

Rodzaj przedsięwzięcia	Komponent środowiska	Oddziaływanie	Uzasadnienie
Budowa infrastruktury wodno-kanalizacyjnej	Obszary Natura 2000	Neutralne	Realizacja inwestycji wykonana będzie zgodnie z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego. Budowa sieci kanalizacyjnej i wodociągowej będzie przebiegać wzdłuż istniejących dróg i nie wpłynie na naturalny zasięg i obszary mieszczące się w obrębie siedlisk przyrodniczych.
	Formy ochrony przyrody (bez Natury 2000)		
	Różnorodność biologiczna	Neutralne	Budowa infrastruktury wodno-kanalizacyjnej nie wpłynie znacząco na różnorodność biologiczną. Możliwe jest krótkotrwałe i odwracalne oddziaływanie na różnorodność biologiczną podczas fazy realizacji. Budowa infrastruktury wodno-kanalizacyjnej pozytywnie wpłynie m.in. na jakość wód powierzchniowych i podziemnych, co pośrednio pozytywnie wpłynie na ochronę różnorodności biologicznej, poprzez stworzenie lepszych warunków do rozwoju organizmów.
	Ludzie	Pośrednie pozytywne	Faza realizacji zadań związanych z infrastrukturą wodno-kanalizacyjną może mieć wpływ na pogorszenie klimatu akustycznego czy stanu atmosfery. Oddziaływania te będą krótkotrwałe. Budowa infrastruktury wpłynie na poprawę jakości wód na terenie gminy. Mieszkańcy będą mieli możliwość korzystania z sieci kanalizacyjnej, wodociągowej oraz oczyszczalni ścieków. Dzięki czemu znacznie zmniejszy się ryzyko wystąpienia zanieczyszczenia wody pitnej.
	Zwierzęta	Pośrednie neutralny	Realizacja zadań poprawi stan wód powierzchniowych i podziemnych na terenie gminy. Dzięki budowie sieci kanalizacyjnej oraz oczyszczalni ścieków ograniczone zostanie ilość ścieków odprowadzanych bezpośrednio do ziemi i wód gruntowych, co znacznie zmniejszy ryzyko epidemiologiczne zwłaszcza zwierząt hodowlanych.
	Rośliny	Pośrednie neutralne	Oddziaływanie prac związanych z budową infrastruktury będzie mieć charakter krótkotrwały i odwracalny. W celu ograniczenia powierzchni oddziaływania ciężkiego sprzętu na rośliny, dojazd na teren prac budowlanych przebiegać będzie po istniejących drogach. Po zakończeniu prac zmiany w pozyciu roślinnym zostaną odtworzone.

Rodzaj przedsięwzięcia	Komponent środowiska	Oddziaływanie	Uzasadnienie
Budowa infrastruktury wodno-kanalizacyjnej	Woda	Pośrednie pozytywne	Realizacja budowy infrastruktury wodno-kanalizacyjnej wpłynie pozytywnie na wody powierzchniowe i podziemne. Rozbudowa sieci kanalizacyjnej oraz oczyszczalni ścieków ograniczy ilość ścieków przedostających się do wód gruntowych i powierzchniowych. Dzięki inwestycjom mieszkańcy gminy Lubasz będą mieć zapewniony dostęp do wody dobrej jakości, przebadanej pod kątem chemicznym oraz mikrobiologicznym.
	Powietrze	Neutralne	Oddziaływanie inwestycji na powietrze będzie krótkotrwałe, związane z pracą sprzętu mechanicznego niezbędnego do realizacji inwestycji. Możliwość wystąpienia przekroczeń dopuszczalnych poziomów tlenków azotu występuje jedynie w przypadku silnie skoncentrowanych w jednym punkcie prac budowlanych.
	Powierzchnia ziemi	Bezpośredni neutralny	Negatywny wpływ podjęcia rozbudowy sieci kanalizacyjnej, wodociągowej oraz budowy oczyszczalni ścieków związany jest ze zniszczeniem wierzchniej warstwy gleby przez maszyny. Działania te będą miały charakter lokalny i odwracalny. Po zakończeniu prac powierzchnia, która narażona była na działanie szkodliwych czynników zostanie przywrócona do stanu sprzed budowy.
	Krajobraz	Neutralny	Zmiany w kompozycji krajobrazu poprzez wprowadzenie nowych elementów związane będzie z procesem budowy infrastruktury. Niekorzystne oddziaływanie na krajobraz obserwowane będzie podczas prac budowlanych.
	Klimat	Neutralny	Oddziaływanie inwestycji na klimat będzie miało charakter lokalny i krótkotrwałe.
	Zasoby naturalne	Neutralny	Zasoby naturalne na terenie gminy nie ulegną negatywnym wpływom realizacji inwestycji. Złoża kopalin znajdujących się w gminie położone są w poza obszarem objętymi inwestycjami.
	Zabytki	Neutralny	Zabytki pozostaną w nienaruszonym stanie. Realizacja inwestycji przebiegała będzie w sposób niezagrażający zabytkom.
	Dobra materialne	Neutralny	Realizacja inwestycji przebiegała będzie w sposób niezagrażający dobrom materialnym. Teren budowy zostanie zabezpieczony.

Rodzaj przedsięwzięcia	Komponent środowiska	Oddziaływanie	Uzasadnienie
Budowa ścieżek rowerowych	Obszary Natura 2000	Neutralne	Realizacja inwestycji wykonana będzie zgodnie z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego. Budowa ścieżek rowerowych wykonywana będzie po istniejącym dotychczas śladzie drogi, z tego względu nie będzie ona wpływała na tereny sąsiednie. Wzmożony ruch samochodów i maszyn w okresie realizacji budowy drogi i związany z nim hałas oraz wzrost stężenia tlenków azotu w atmosferze będą miały charakter krótkotrwały i nie będą zagrażać obszarom i gatunkom chronionym.
	Formy ochrony przyrody (bez Natury 2000)	Neutralne	
	Różnorodność biologiczna	Neutralne	Budowa ścieżek rowerowych na terenie gminy nie wpłynie znacząco na różnorodność biologiczną. Możliwe jest krótkotrwałe i odwracalne oddziaływanie na różnorodność biologiczną podczas fazy realizacji.
	Ludzie	Pośredni pozytywny	Prowadzenie prac związanych z inwestycją w fazie realizacji może mieć wpływ na pogorszenie klimatu akustycznego czy stanu atmosfery. Działania te będą krótkotrwałe, miejscowe i odwracalne. Budowa infrastruktury wpłynie na poprawę jakości życia mieszkańców m.in. poprzez ograniczenie ilości zanieczyszczeń emitowanych przez pojazdy silnikowe.
	Zwierzęta	Neutralny	Początkowa faza realizacji zadań wpłynie niekorzystnie na biocenozy występujące w wierzchniej warstwy gleby. Uciążliwy dla zwierząt może być hałas emitowany podczas robót ziemnych – oddziaływanie to będzie miało charakter miejscowy i krótkotrwały. Zrealizowana inwestycja będzie umożliwiać swobodną migrację zwierząt oraz bytowanie występujących dotychczas gatunków zwierząt.
	Rośliny	Neutralny	Prace prowadzone będą w oparciu o inwentaryzacje botaniczne, w sposób nie zagrażający florze regionu. Powierzchnie, które uległy zniszczeniu na skutek prac ziemnych zostaną poddane kompensacji przyrodniczej.
	Woda	Neutralny	Budowa ścieżek rowerowych nie wpłynie na jakość wód powierzchniowych i podziemnych. Zagrożeniem wynikającym z realizacji inwestycji może być wyciek substancji ropopochodnych z maszyn budowlanych.

Rodzaj przedsięwzięcia	Komponent środowiska	Oddziaływanie	Uzasadnienie
Budowa ścieżek rowerowych	Powietrze	Pośredni pozytywny	Podczas budowy drogi może wystąpić problem z nadmiernym zapyleniem oraz emisją spalin do atmosfery pochodzących z maszyn niezbędnych do realizacji zadania. Oddziaływanie jest krótkotrwałe i ma charakter miejscowy, przez co nie stanowi poważnego zagrożenia dla mieszkańców gminy.
	Powierzchnia ziemi	Bezpośrednie	Realizacja zadań związana jest z dużą ingerencją człowieka na powierzchnię ziemi. Przebieg planowanych dróg wyznaczona jest na istniejących śladach dróg, co zmniejszy stopień oddziaływania na tereny sąsiadujące.
	Krajobraz	Neutralny	Budowa ścieżek rowerowych będzie przeprowadzona na istniejących już ciągach komunikacyjnych, przez co krajobraz nie ulegnie znacznym zmianom.
	Klimat	Pośredni pozytywny	Budowa dróg na terenie gminy przyczyni się do zmniejszenia emisji pyłów i spalin do atmosfery.
	Zasoby naturalne	Neutralny	W obrębie planowanej inwestycji nie znajdują się złoża kopalin.
	Zabytki	Neutralny	Realizacja inwestycji przebiegała będzie w sposób niezagrażający zabytkom. Podczas prowadzenie prac ziemnych możliwe jest znalezienie stanowisk archeologicznych, w tym przypadku zostanie zapewniona odpowiednia konserwacja znaleziska.
	Dobra materialne	Neutralny	Realizacja inwestycji przebiegała będzie w sposób niezagrażający dobrom materialnym. Teren budowy zostanie zabezpieczony
Gazyfikacja	Obszary Natura 2000	Neutralny	Realizacja inwestycji wykonana będzie zgodnie z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego. Budowa sieci gazowej będzie przebiegać wzdłuż istniejących dróg i nie wpłynie na naturalny zasięg i obszary mieszczące się w obrębie siedlisk przyrodniczych.
	Formy ochrony przyrody (bez Natury 2000)		
	Różnorodność biologiczna	Neutralne	Budowa sieci gazowej nie wpłynie znacząco na różnorodność biologiczną. Możliwe jest krótkotrwałe i odwracalne oddziaływanie na różnorodność biologiczną podczas fazy realizacji. Inwestycja będzie realizowana poza okresem ochronnym zwierząt, roślin oraz grzybów.

Rodzaj przedsięwzięcia	Komponent środowiska	Oddziaływanie	Uzasadnienie
Gazyfikacja	Ludzie	Pośrednie pozytywne	Prowadzenie prac związanych z inwestycją w fazie realizacji może mieć wpływ na pogorszenie klimatu akustycznego czy stanu atmosfery. Działania te będą krótkotrwałe i odwracalne. Budowa infrastruktury wpłynie na poprawę jakości powietrza na terenie gminy. Mieszkańcy będą mieli możliwość korzystania z sieci gazowej, co ograniczy wykorzystanie m.in. węgla jako głównego nośnika energii.
	Zwierzęta	Neutralne	Prace związane z budową gazociągu zostaną poprzedzone inwentaryzacją gatunków zwierząt oraz w przypadku wystąpienia gatunków chronionych ustalenia harmonogramu prac z uwzględnieniem okresów ochronnych (lęgowych). Realizacja zadań poprawi stan powietrza na terenie gminy.
	Rośliny	Neutralne	Oddziaływanie prac związanych z budową infrastruktury będzie mieć charakter krótkotrwały i odwracalny. W celu ograniczenia powierzchni oddziaływania ciężkiego sprzętu na rośliny, dojazd na teren prac budowlanych przebiegał będzie przy istniejących drogach. Po zakończeniu prac zmiany w poszyciu roślinnym zostaną odtworzone.
	Woda	Neutralne	Realizacja budowy nie wpłynie na jakość wód powierzchniowych i podziemnych. Budowa nie wpłynie na zmianę w położeniu zwierciadła wód podziemnych.
	Powietrze	Pośrednie pozytywne	Oddziaływanie inwestycji na powietrze będzie krótkotrwałe, związane z pracą sprzętu mechanicznego niezbędnego do realizacji inwestycji. Możliwość wystąpienia przekroczeń dopuszczalnych poziomów m.in. tlenków azotu występuje jedynie w przypadku silnie skoncentrowanych w jednym punkcie prac budowlanych. Budowa sieci gazowej ma na celu ograniczenie ilości wykorzystania węgla jako głównego nośnika energii, przez co zmniejszy się ładunek CO ₂ , pyłów oraz innych zanieczyszczeń uwalnianych do atmosfery.
	Powierzchnia ziemi	Neutralne	Negatywny wpływ podjęcia budowy sieci gazowej związany będzie ze zniszczeniem wierzchniej warstwy gleby przez maszyny. Działania te będą miały charakter lokalny i odwracalny. Po zakończeniu prac powierzchnia, która narażona była na działanie szkodliwych czynników zostanie przywrócona do stanu przed budową.

Rodzaj przedsięwzięcia	Komponent środowiska	Oddziaływanie	Uzasadnienie
Gazyfikacja	Krajobraz	Neutralne	Zmiany w kompozycji krajobrazu poprzez wprowadzenie nowych elementów (maszyn) związane będzie z procesem budowy infrastruktury. Niekorzystne oddziaływanie na krajobraz obserwowane będzie podczas prac budowlanych.
	Klimat	Pośrednie pozytywne	Faza realizacji planowanego przedsięwzięcie będzie miało charakter lokalny i krótkotrwały. Budowa sieci gazowej ma na celu ograniczenie ilości wykorzystania węgla jako głównego nośnika energii, przez co zmniejszy się ładunek CO ₂ , pyłów oraz innych zanieczyszczeń uwalnianych do atmosfery.
	Zasoby naturalne	Neutralne	Zasoby naturalne na terenie gminy nie ulegną negatywnym wpływom realizacji inwestycji. Złóża kopalin znajdujących się na terenie gminy położone są w poza obszarem objętym inwestycją. Wykorzystanie gazu jako źródło energii zmniejszy wykorzystanie węgla jako głównego nośnika energii.
	Zabytki	Neutralne	Zabytki pozostaną w nienaruszonym stanie. Realizacja inwestycji przebiegała będzie w sposób niezagrażający zabytkom.
	Dobra materialne	Neutralne	Realizacja inwestycji przebiegała będzie w sposób niezagrażający dobrom materialnym. Teren budowy zostanie zabezpieczony.

Tabela 14. Podsumowanie analizy potencjalnego oddziaływania środowisko zadań ujętych w Programie

Oddziaływanie na:	Oddziaływanie
Obszary Natura 2000	<p>Zgodnie z art. 33 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. 2016 poz. 2134 z późn. zm.) zabrania się podejmowania działań mogących w znaczący sposób pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk gatunków roślin i zwierząt, a także w znaczący sposób wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000.</p> <p>Nie przewiduje się negatywnego oddziaływania realizowanych zadań na obszary Natura 2000. Realizowane inwestycje nie wpłyną na naturalny zasięg i obszary mieszczące się w obrębie siedlisk przyrodniczych. Ich powierzchnia oraz liczba gatunków chronionych będą stałe lub zwiększą się. Ponadto oddziaływanie inwestycji nie będzie miało wpływu na integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami.</p>
Formy ochrony przyrody (bez obszarów Natura 2000)	<p>Z uwagi na charakter i skalę planowanych do realizacji zadań przewiduje się brak możliwości oddziaływania na cele ochrony. Nie przewiduje się możliwości oddziaływania inwestycji na funkcjonalność ekosystemów. Na etapie realizacji zadań w pobliżu form prawnie chronionych należy jednak zachować szczególną ostrożność.</p>

Oddziaływanie na:	Oddziaływanie
Różnorodność biologiczną	<p>W stosunku do dziko występujących gatunków roślin, grzybów, zwierząt objętych ochroną gatunków na podstawie rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2016 r., poz. 2183), rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. z 2014 r., poz. 1409) oraz rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz. U. z 2014 r., poz. 1408), ustawodawca określił w art. 51 ust. 1 i art. 52 ust 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. 2016 poz. 2134 z późn. zm.) katalog zakazów. Może nastąpić sytuacja, że przeprowadzenie planowanych czynności będzie mogło być zrealizowane dopiero po uzyskaniu stosownego odstępstwa od generalnej reguły, jaką jest ochrona gatunkowa. Realizacja zadań przewidzianych w Programie będzie miała pośredni, neutralny oraz długoterminowy pozytywny wpływ na różnorodność występujących na tym terenie organizmów żywych.</p> <p>Na etapie realizacji inwestycji potencjalne zagrożenie dla bioróżnorodności regionu może być związane z zajęciem terenu pod inwestycję, robotami ziemnymi, składowaniem materiałów budowlanych, budową dróg dojazdowych, jak również rozjeżdżaniem terenu przez ciężkie maszyny. Należy pokreślić, że tego rodzaju oddziaływania mają charakter odwracalny i krótkookresowy.</p>
Ludzi	<p>W trakcie prowadzenia prac realizacyjnych może nastąpić wzrost emisji zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego oraz poziomu dźwięku, związanego z pracą sprzętu budowlanego i transportem materiałów. Powyższe uciążliwości będą miały charakter przejściowy i odwracalny. W celu zminimalizowania uciążliwości, związanych z etapem realizacji przedsięwzięcia, prace ziemne powinny być prowadzone wyłącznie w godzinach dziennych (6⁰⁰-22⁰⁰), w sposób niedopuszczający do przypadkowego wycieku substancji ropopochodnych.</p> <p>Realizacja zadań związanych z rozwojem infrastruktury drogowej przyczyni się do ograniczenia emisji hałasu i wibracji, a także redukcji emisji CO₂ poprzez zmniejszenie spalania samochodów poruszających się po ww. drogach.</p>

Oddziaływanie na:	Oddziaływanie
Zwierzęta	<p>Prace związane z realizacją ww. zadań będą, w miarę możliwości, prowadzone poza okresem lęgowym ptaków, tj. poza miesiącami od marca do końca sierpnia. Jeśli zachowanie powyższego terminu nie będzie możliwe, należy przed rozpoczęciem prac przeprowadzić rozpoznanie, czy w rejonie prowadzenia prac oraz w strefie ich bezpośredniego oddziaływania znajdują się schronieniaienne nietoperzy lub czy gniazdują gatunki ptaków chronionych na podstawie rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2016 r. poz. 2183). W przypadku ww. zwierząt lub świeżych śladów ich bytności ekspert wskaże dokładne miejsce ich przebywania tak, aby przed okresem lęgowym tych gatunków można było zamknąć nisze, szczeliny i dostępy do stropodachu.</p> <p>Po przeprowadzeniu prac remontowych będzie zapewnione nietoperzom dalsze schronienie w czasie dnia, a ptakom dalsze gniazdowanie w obiektach budowlanych. Jeżeli nie będzie to możliwe poprzez wykorzystanie naturalnych szpar i szczelin, na remontowanych budynkach będą umieszczane siedliska zastępcze (np. budki lęgowe). Charakter siedlisk zastępczych, ich lokalizacja, parametry i zagęszczenie będą dobrane odpowiednio do preferencji gatunków, które występowały tam wcześniej.</p>
Rośliny	<p>Zadania dot. budowy chodników ograniczy się do niezbędnych, niewielkich wycięć roślinności, wynikających z przebiegu i parametrów. Należy zwrócić uwagę na stronę techniczną, nawierzchnie, odwodnienie oraz zadbać o odpowiednie wyposażenie towarzyszące chodnikom, np.: ławki, kosze na śmieci.</p> <p>Realizacja zadań przewidzianych w <i>Programie</i> będzie miała długoterminowy pozytywny wpływ na florę.</p>

Oddziaływanie na:	Oddziaływanie
<p style="text-align: center;">Wodę</p>	<p>Inwestycje w zakresie budowy wodociągu przyczynią się do poprawy jakości wody pitnej i podniesienia standardu życia mieszkańców gminy. Realizacja zaplanowanych w <i>Programie</i> zadań z zakresu budowy oczyszczalni ścieków i sieci kanalizacyjnej wyeliminuje niekontrolowany sposób wprowadzania do środowiska ścieków z indywidualnych (często nieszczelnych) zbiorników bezodpływowych oraz ograniczy spływ zanieczyszczeń obszarowo, co poprawi stan sanitarny gminy oraz pozytywnie wpłynie na stan powierzchni ziem na jej obszarze. W związku z powyższym realizacja zadań ujętych w POŚ jest konieczna i korzystna dla środowiska naturalnego i jego poszczególnych składników.</p> <p>Negatywne skutki środowiskowe zauważalne będą w sąsiadującej z inwestycjami przestrzeni przyrodniczej na etapie realizacji zadań, natomiast oczekiwane zmniejszenie wpływu na środowisko odzwierciedli się w ekosystemach wodnych, przyczyni się do spełnienia celów środowiskowych dla jednolitych części wód podziemnych i powierzchniowych ujętych w „Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry”.</p> <p>Mając jednak na uwadze, iż stan trzech JCWP z terenu gminy Lubasz oceniono jako zły, a także fakt, że większość zanieczyszczeń ma charakter antropogeniczny, nie można zagwarantować, iż cele środowiskowe dla JCWP zostaną osiągnięte. Przyczyną możliwości nieosiągnięcia celów środowiskowych jest lokalna specyfika zadań oraz brak kompleksowych rozwiązań technicznych działań z zakresu gospodarki wodno-ściekowej.</p>
<p style="text-align: center;">Powietrze</p>	<p>Planowane do realizacji zadania mają na celu poprawę jakości powietrza na terenie Gminy Lubasz poprzez ograniczenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery m.in. poprzez eliminację wykorzystania paliw konwencjonalnych w kotłowniach lokalnych i gospodarstwach domowych, minimalizację negatywnych skutków oddziaływania ruchu drogowego oraz edukację ekologiczną mieszkańców. Działania te w efekcie pozwolą również na wyeliminowanie zagrożenia dla zdrowia. W realizacji zadań może nastąpić wzrost emisji zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego oraz poziomu dźwięku, związanego z pracami instalacyjnymi. Oddziaływania te będą miały charakter odwracalny i krótkotrwały.</p>

Oddziaływanie na:	Oddziaływanie
Powierzchnia ziemi	<p>Negatywne skutki prac budowlanych związane będą ze zniszczeniem wierzchniej warstwy gleby przez pojazdy i maszyny budowlane. Działania te będą miały charakter lokalny i odwracalny.</p> <p>Zadania związane z budową sieci wodociągowych i kanalizacyjnych realizowane będą głównie wzdłuż wytyczonych szlaków komunikacyjnych, również prace modernizacyjne infrastruktury wodno-kanalizacyjnej prowadzone będą na terenie już istniejących obiektów, co pozwoli na maksymalne ograniczenie oddziaływania przedsięwzięć na środowisko, w szczególności na powierzchnię ziemi oraz wodę.</p>
Krajobraz	<p>Zmiany w krajobrazie mogą być związane z fazą realizacji, podczas której używane będą maszyny, mogące stanowić element nieharmonijny. Oddziaływanie będzie miało charakter krótkotrwały i odwracalny. Zadania wykonywane będą na istniejącej infrastrukturze (budowa i modernizacja dróg, termomodernizacja i remont budynków). Ponadto zgodne są one spójne z dokumentami planistycznymi gminy oraz Europejską Konwencją Krajobrazową sporządzoną we Florencji dnia 20 października 2000 r. (Dz.U. z 2006 r. nr 14, poz. 98).</p>

Oddziaływanie na:	Oddziaływanie
Klimat	<p>Zaplanowane inwestycje mogą wykazywać negatywne oddziaływanie jedynie w fazie realizacji. Emisja pyłów związana będzie głównie z transportem i przemieszczeniem materiałów sypkich, pylastych czy urobku ziemnego. Ponadto praca środków transportu i maszyn roboczych wiązać się będzie z okresowo zwiększoną emisją szkodliwych substancji gazowych (spalin). Realizacja zadań, w wyniku których nastąpi zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych i ich prekursorów wpłynie pozytywnie na łagodzenie zmian klimatu. Nie przewiduje się również negatywnego wpływu na siedliska zapewniające sekwestrację CO₂.</p> <p>Podczas realizacji zadań uwzględnione zostaną zalecenia zawarte w „Strategicznym planie adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030”, którego celem jest poprawa odporności kraju na aktualne zmiany klimatu, lepsze przygotowanie do ekstremalnych zjawisk klimatycznych i pogodowych oraz redukcja kosztów społeczno-ekonomicznych z tym związanych, m.in. poprzez rozbudowę sieci kanalizacyjnej i wodociągowej (dostęp do wody dobrej jakości w okresach suszy i niedoborów wody),</p>
Zasoby naturalne	Realizacja zadań na terenie gminy wykonywana będzie zgodnie z dokumentami planistycznymi gminy. Nie przewiduje się przebiegu infrastruktury drogowej czy wodno-ściekowej przez obszary o szczególnych walorach i zasobach naturalnych.
Zabytki	W przypadku prowadzenia prac na terenie objętym ochroną konserwatorską, lub w jego pobliżu, wszelkie ustalenia w sprawie postępowania uzgadnianie będą z konserwatorem zabytków.
Dobra materialne	Realizacja ujętych w <i>Programie</i> zadań nie będzie negatywnie oddziaływała na dobra materialne. Tereny robót zostaną odpowiednio zabezpieczone.

Podsumowując, należy stwierdzić, iż nie wykazano znacząco negatywnego oddziaływania na środowisko zadań przewidzianych do realizacji w *Programie*.

Zaplanowane zadania nie będą oddziaływały w sposób skumulowany na środowisko. Realizacja zadań, w wyniku których nastąpi zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych i ich prekursorów wpłynie pozytywnie na łagodzenie zmian klimatu. Siedliska zapewniające sekwestrację CO₂ zostaną zachowane. Nie przewiduje się również negatywnego oddziaływania zadań na różnorodność biologiczną.

W wyniku realizacji zadań ujętych w *Programie* siedliska występujące na analizowanym obszarze oraz objęte ochroną gatunki flory i fauny nie zostaną poddane negatywnym oddziaływaniom.

Zgodnie z Rozporządzeniami Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. z 2014 r., poz. 1409) oraz w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz. U. z 2014r., poz. 1408) żadne z gatunków roślin ani grzybów objętych ochroną nie ulegną zniszczeniu.

Realizacja inwestycji związanych z infrastrukturą wodociągową przyczyni się do spełnienia celów środowiskowych dla jednolitych części wód podziemnych i powierzchniowych ujętych w „Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry”.

12 Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w *Programie*

Z uwagi na fakt, że dla realizacji zadań ujętych w *Programie* nie przewiduje się negatywnego oddziaływania na środowisko, nieuzasadnione jest proponowanie działań alternatywnych. Należy jednak zaznaczyć, że w przypadku niezrealizowania zadań ujętych w *Programie* stan środowiska może ulec pogorszeniu, szczególnie w zakresie jakości powietrza i wód.

Spis rysunków

Rysunek 1. Rozkład stężeń średniorocznych B(a)P w 2011 r.	15
Rysunek 2. Liczba dni z przekroczeniem dopuszczalnego stężenia 24 godz. dla pyłu PM10 w 2011 r.....	16
Rysunek 3. Obszary Chronionego Krajobrazu (kolor pomarańczowy) na tle Gminy Lubasz ...	19
Rysunek 4. Obszary siedliskowe Natura 2000 (kolor fioletowy) oraz obszary ptasie Natura 2000 (kolor czerwony) na tle Gminy Lubasz	21
Rysunek 5. Użytki ekologiczne (kolor żółty) na terenie Gminy Lubasz	23
Rysunek 6. Ciekі wodne (linie niebieskie) oraz granice JCWP (linie czarne) na tle Gminy Lubasz (czerwone tło)	28
Rysunek 7. Jednolite Części Wód Podziemnych na tle Gminy Lubasz	32
Rysunek 8. Lokalizacja złóż kopalin na tle Gminy Lubasz.....	36

Spis tabel

Tabela 1. Klasyfikacja strefy z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia	14
Tabela 2. Klasyfikacja strefy z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony roślin	14
Tabela 3. Wykaz pomników przyrody znajdujących się na terenie Gminy Lubasz	22
Tabela 4. Stan ekologiczny jednolitych części wód	26
Tabela 5. Klasyfikacja stanu czystości jednolitych części wód powierzchniowych na terenie Gminy Lubasz.....	30
Tabela 6. Klasyfikacja stanu jednolitych części wód jeziornych na terenie Gminy Lubasz	31
Tabela 7. Wyniki badań wód podziemnych prowadzonych w sieci krajowej w ramach monitoringu diagnostycznego w 2016 r.....	33
Tabela 8. Zestawienie informacji dot. jakości oraz celów środowiskowych dla JCWPd nr 34 i 41.....	34
Tabela 9. Złoża kopalin na terenie Gminy Lubasz	37
Tabela 10. Monitoring hałasu komunikacyjnego na terenie Wroniek w 2016 roku	38
Tabela 11. Wykaz oczyszczalni ścieków na terenie Gminy Lubasz.....	41

Tabela 12. Ilość odpadów komunalnych odebranych z terenu Gminy Lubasz z podziałem na frakcje w roku 2016.....	43
Tabela 13. Sposób oddziaływania na poszczególne komponenty środowiska realizowanych zadań wraz z uzasadnieniem.....	46
Tabela 14. Podsumowanie analizy potencjalnego oddziaływania środowisko zadań ujętych w Programie.....	52

Spis wykresów

Wykres 1. Główne gatunki lasotwórcze na terenie Nadleśnictwa Krucz.....	17
Wykres 2. Struktura użytków rolnych na terenie Gminy Lubasz w 2014 roku.....	24
Wykres 3. Długość sieci wodociągowej rozdzielczej i wskaźnik zwodociągowania Gminy Lubasz w latach 2005 – 2015.....	40
Wykres 4. Zużycie wody ogółem na 1 mieszkańca Gminy Lubasz w latach 2005 – 2015.....	40
Wykres 5. Długość sieci kanalizacyjnej oraz wskaźnik skanalizowania Gminy Lubasz.....	41

Załącznik do *Prognozy oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Lubasz do roku 2020*

Warszawa, dnia 1 sierpnia 2017 r.

OŚWIADCZENIE

Jako kierujący zespołem autorów dokumentu pt. *Prognoza oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Lubasz do roku 2020* oświadczam, że spełniam wymagania, o których mowa w art. 74a ust 2 pkt 1 lit. c ustawy *o udostępnianiu informacji o środowisku jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. z 2016 r. poz. 353 z późn zm.).

Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

Krzysztof Pietrzak